

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basáros petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vasárnapok: Automobil és gyáralapítás.**
- Arad kérvénye a Házban.**
- Az állami vasműveket eladják.**
- A baccarat jegyében.** Irta: Faragó Jenő.
- Egy miniszter múltjából.**
- A „gyémántos herceg” hagyatéka.**
- Arad Rákóczi-ünnepe.**
- Csata egy orienumban..**
- Gyilkos ügyvéd.**
- Románok egymás ellen.**
- A baccarat.**
- Csarnok: Chamonixból a Mont-Blancra.**
Irta: Dr. Heppes Béla.

Automobil és gyáralapítás.

Arad, november 10.

Az automobil-omnibusz dolgának kissé nehezen döcögő kérdésébe a közlekedési bizottság mai ülésén bekapcsolódott egy másik kérdés. Nem kevésbé nehéz, mint az előbbi s ha megoldódik, talán jelentőségben fölülmulja az automobil-omnibuszt. Oly annyira jelentős, hogy még akkor is kárpótolna bennünket, ha, amit a lóvasut hívei jövendőnek, a benzin-omnibuszok rövidesen fölöslegessé válnának.

A közlekedésügyi bizottság ma a Westinghouse-gyár ajánlatával foglalkozott. A Westinghouse-automobilok nem a legolcsóbbak az ajánlottak közül, de nagyobb löerejük van, s így tartósságban több értékük van. De nem ez, ami az ajánlatot csábítóvá teszi Aradra nézve. Hanem az, hogy a Westinghouse-gyár Magyaror-

szágon telepet akar létesíteni s ha Araddal az automobillokkal kapcsolatba jut, valószínű, hogy a *tervbe vett gyárat Aradon építi meg.*

Ha a francia gyárral olyan kétoldalu szerződést lehetne kötni, hogy: adom-adod — akkor gondolkodás nélkül be lehetne vágni. Ha a gyár az automobil-omnibuszok szállítása ellenében arra kötelezné magát, hogy a motor-gyárat Aradon megvalósítja, akkor nem is kellene várni, míg a gyár megbizottja Aradra jön szerződést csinálni, hanem Aradnak kellene a tisztí főügyésztnagy sietve Franciaországba küldeni, hogy a Westinghouse-gyárat idejében lekösse. Oly régóta s oly kis eredménnyel vergődik a gyáralapítási akció, hogy Arad két kézzel kaphatna az alkalmon, amikor az aradi vaggongyárhoz hasonló, vagy azt megközelítő nagyobb modern ipartelep megkapható.

Azonban, ebbe, mint kikötésbe, természetesen a francia gyár nem mehetett be. Még ha kétannyi haszna is lenne az aradi szállításon: a gyáralapítás annyi fontos, komoly és alapos mérlegelést igénylő körülménytől függ, hogy azt egy haditerv óvatosságával és körültekintésével kell előkészíteni s amíg mindezekben nem biztos, semminő vállalkozó nem kötheti meg a kezét.

A francia vállalkozó nem ismeri eléggé a körülményeket, — de ismerjük azokat mi. Tudjuk, hogy Arad a motoros közlekedésnek központja és az egész országra,

sőt a külföldnek jelentős részére nézve, annak utmutatója is. Az aradcsanádi egyesült vasutak, amely a motoros közlekedést elsőnek kezdte meg, most már az egész személyforgalmat motoros alapra fektette, sőt a gyorsmotorokkal már az előhaladás fokozatát alapította meg. Motoros alapon közlekedik a most megnyíló aradhegyaljai vasut, a Csanádmegyében és Békésmegyében közlekedő kisvasutak, sőt az államvasutaknak a szomszédságban levő kisebb szárnyvonalain is már motorok közlekednek. Amikor Arad a mindjobban hódító motoros közlekedés központja, akkor a dolgoknak szinte természetes fejlődése az, hogy az e közlekedéshez szükséges motorok, automobилоk gyártása Aradon történjék. Már eddig is példa van erre, amennyiben az aradi vaggongyár is igen sok vasuti motort készít; de ép annyira természetes az, hogy nemcsak a vasuti motorok, hanem a sinvezeték nélkül való motoros járóművek, az automobилоk gyártása itt történjék. S ha Arad az automobil-omnibuszokat Aradon meghonosítja, nemcsak példát ad ezzel más városoknak, de módot ad a francia gyárnak arra, hogy a körülményeket megismerje, amelyek valószínűleg arra az elhatározásra bírják, hogy amit most bizonyos fentartással ígér, meg is adja.

Kétségtelen, hogy ezt az ügyet sok tapintattal, okos előrelátással kell intézni, ha Arad meg akarja belőle kapni a kettős hasznat, amely belőle kínálkozik. Az aján-

A hétről.

Hal-dal.

Panasz ne szóljon ezután
A köznép nyomorául:
Az istenadta nép ehét,
A város halat árul.

Kihirdetik a nagy dobon
Örömmel, dladallal:
A község jóllakhatik
Kövér tengeri hallal.

Szegény embernek már ma nem
Uto érhetlen álma:
Vasárnapon az asztalán
Legyen egy ifju bána.

S megéri azt a publikum
Uborka évadába',
Hogy paprikás hallá legyen
A fiemei cápa.

A hal olcsó, a hal mesés,
A színe, ize, rendes;
Szálkája kettőt szúr csupán:
A mészáros s a hentest.

Nem szép, hogy a husarakat
A tenger ekép rontja;
Mészárosoknak e miatt
Tengernyi nagy a gondja.

A vágóhid-igazgató
Fájó zok-szóba' zeng fel:
Mert a halat, — szörnyű dolog,
Még próbavágni sem kell.

A baromfi-vásár se tud
Igy üzletet csinálni,
Csak halra, halra vágy' a nép
S nem győzik azt kínálni.

A legszegényebb ember is
Lazac-sültet fogyaszthat:
Demokratánál nem különb
A hájbelepte gazdag.

S hogy Vázsonyi és társai
Holnap Aradra lépnek,
Zavarba' vannak . . . nincsen itt
Mí vágya sem a népnek.

Igaz, itt — más városba sem, —
Nem minden ember angyal,
Hogy itt is a kicsi halat
Főfalja mind a nagy hal.

Téay: itt is sok az eszkimó,
Sokkal több, mint a foka, —
S az embernek már eisején
Üres a pénz-fiókja.

Igaz: a nagyságos kofák
Urak ma még fölöttünk,
Csak hal legyen: a többibe
Már rég beletörődünk.

S hozzánk Török Dénes noha
Bezörget nem egy ízben:
Egyébként úgy élünk, akár
Tengeri hal a vízben!

Forgács.

Rezignáció.

— Levél. —

Irta: Obláth Mariska.

Főösleges volt önnek, uram, azt a mentegődző levelet írni; egészen főösleges. Én nem haragszom önre, hogy is vennék ehhez bátorságot magamnak? És különben sincs, miért haragudjam. A szívem ugyan fáj egy kicsit, talán seb is marad utána, a két szemem meg néha akaratlanul is könnybe lábad, de hát ezzel magának nincs mit törődnie. Magam is érzem, hogy én oly ostoba teremtes vagyok és higye el, nagyon restelem, hogy nem tu

lattevő gyár elég komolynak látszik arra, hogy a gyáralapítás kilátásba helyezése ne tűnjék fel mézesmadzagnak: mi pedig legyünk elég komolyak arra, hogy a francia vállalat alkalmat kapjon, hogy ne csupán automobiljait küldje hozzánk, hanem a tőkét, gépeket és elmunkásokat, a melyek magyar gyártelepéhez szükségesek.

Arad kérvénye a Házban.

Felirat a progresszív adóért.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 10

A szabadsajtóról szóló javaslatot ma kissé pihentetik hétfőig s a szombati napot arra használják fel, hogy elintézzék a restanciákat. A napirenden van miniszterelnöki jelentés, törvényjavaslat, mentelmi ügy, kérvények, interpellációk, szóval mindenki megtalálja, amire guszta van. Azonkívül lesz két interpelláció is: *Vlad Aurél* a szerdai ülésről hasznolta mára interpellációját a *hunvadmegyei tanfelügyelőnek* egy rendelete dolgában, *Vajda Sándor* pedig ma írta be az interpellációs könyvbe, hogy az ülés végén érdeklődni fog az *általános választói jog* sorsa iránt.

A kérvények tárgyalása során a Ház elé került Aradváros egyik felirata is. *Moskovitz Iván* előadó bejelentette, hogy *Arad város a progresszív adó érdekében adott be kérvényt*. A bizottság ezt *pártólól* adhatja ki a kormányhoz s a Ház ilyen értelemben határozott.

Részletes tudósításunk a következő:

(Jelentések.)

Justh Gju'a elnök bejelenté a Háznak, hogy őfelsége szentesítette a *Rakóczi* es *bujdosó* társai hamvainak hazahozataláról szóló törvényjavaslatot.

Havlár Dániel a IV. bíráló-bizottság elnöke jelenté, hogy *Popovics György* mandátuma ellen vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálatot *Nemesi Imre* fogja vezetni.

A Ház ezután tudomásul veszi a miniszterelnök jelentését az *Erzsébet királyné* emlékére létesítendő szoborműről.

dok az érzéseimnek és a gyöngye szívemnek parancsolni.

Onnek igaza van, én belátok mindent, helyeslem az eljárását. Korrektek voltak a cselekedetek, megmentette apja cégét a bukástól, magát a szegénységtől, nélkülözéstől és ezenfelül még be dögga is tett egy beteges gondolkodású kis leányt, akinek az a szerencsés, vagy szerencsétlen sors jutott osztályrészül, hogy magát szeresse. Hogy ezzel a szerelemmel mellette izellőtül egy pár százezer forint is jár, az az ön privát szerencséje uram, de hogy is akarom valódni valamivel.

Legalább a kis leány boldog. Legyen is az, tiszta szívből kívánom neki. Hogy egy másik leány, egy szomorú szemű szürke ruhás, már nem is éppen fiatal leány ugyanekkor sírva borult az asztalra, az nem baj, az csak olyan kellemetlen mellékkörülmény, amelyről sem ön nem tehet semmit, sem a menyasszonya nem segíthet a dolgon.

De miért is volt ostoba a lány? Miért hitte a mézes szónak, a csillogó ígéretek bűbáját szavának, miért vort a szíve hangosabban, ragyogott a szeme fényesebben ezek hallatára? Persze neki az lett volna kötelessége, hogy elcsillantsa azt a számár szívet, a zakatolót, neki lett volna kötelessége megértetni az ifjával, hogy nem lehetnek egymáséi, hogy nem vehet feleségül egy leányt, avinek a jó híren, a tiszta, mocsoktalan, seplőtlen nevének kívül semmije sincs s nem volt, csak egy keblemetlenül dobogó érzésekkel teli szíve és két dolgos keze, amelyekkel, oh de szívesen munkálkodott volna azok javáért és boldogságáért, akiket oly nagyon szeretett.

(A kvéta.)

Elnök: Következik a miniszterelnök átirata a közönségi kiadásokhoz való hozzájárulási arányra vonatkozó királyi döntés tárgyában. Szólan senki sem kíván, a vitát bezárja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A közönségi kiadásokhoz való hozzájárulási arány megállapítására kiküldött bizottság az osztrák bizottsággal folytatott tárgyalásoknál nem jutott megegyezésre, amint hogy nem tudott megegyezni — mint tudvalevő — a két parlament sem. Ehhez képest a 67: XII. t. c. alapján őfelsége az ő előterjesztése alapján a kvétát további egy esztendőre az addigi kulcs szerint állapította meg.

A Ház a jelentést tudomásul veszi.

Elnök: Következik a közönséges büntetések kiadása iránt Görögországgal 1904 évi december hó 21/8 ik napján kötött államszerződés becikkelyezéséről az igazságügyminiszter törvényjavaslatát.

Markhot Alsdár az igazságügyi bizottság előadója elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Egy Bala jegyző felolvassa a törvényjavaslatot, melyet a Ház általánosságban és részleteiben minden hozzájárulás nélkül megszavaz.

(Mentelmi ügyek.)

Várady Károly előadja, hogy *Nagy György* a marosvásárhelyi törvényszék két ügyben is kéri kiadni. A bizottság azt javasolja, hogy a Ház tagadja meg *Nagy György* kiadatlását.

Brediceanu Koriolán mindkét ügynél kifejti, hogy a mentelmi bizottságnak nincs joga ilyen javaslatot tenni. A Ház rossz példát ad, ha a képviselőket ilyen dilettáns ügyekben nem adja át az igazságszolgáltatásnak. Kijelenti, hogy őt csak az igazság szempontja vezeti.

Felkiáltások: Óhó!

Brediceanu Koriolán: Igen, az igazság, erről nem fogok önöktől bizonyítványt kérni. (Zaj.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, ne vonják kétségbe a szónok jóhiszeműségét. Tessék elképzelni, hova vezet az ha a szónokok jöbi szeműségét kétségbe vonjuk.

Brediceanu Koriolán: Kéri a Házat, hogy *Nagy György* mentelmi jogát fűgessze föl.

Várady Károly: Kéri az előadói javaslat elfogadását.

A Ház *Nagy György* kiadását megtagadja.

Zboray Miklós előadó jelenti, hogy a királyi ügyészség *Iengyel Zoltán* hatóság elleni erőszak miatt kéri kiadni. A bizottság a kiadatlását megtagadja.

A Ház elfogadja a bizottság javaslatát.

De álom volt és fel kellett ébredni. Megdörzögtem uram a szemem a csillogó rózsaszínű álom után és most már nem fáj semmi, ha fajna is eltitkó náim. Nincs az én szívemben harag senki ellen, még az ellen sem, aki oly kemény kézzel erőszakosan feirázott az álomból, azán nekiment a légváraknak, amelyeket magamnak oly csodás szépen felépítettem és összerombolta azokat. Jóltevőm volt, köszönettel tartozom neki érte. Ne maradjon meg szikrája sem annak, hogy egy kis ideig boldog voltam, hogy egy kézzorítás, egy melegebb tekintet talán némi reményekre jogosíthatott föl.

Bűnhődöm kellett, hogy mertem reménykedni én, a szegény leány, aki munkával tartom fenn életemet, ezt a főösleges, rongyos kis életet. Bünt követtem — és ha meg-megcukló térdrel is, de emelt fővel viselem a büntetést.

De ne buzza össze a szemét e sorok olvasásakor, uram, én tényleg bünt követtem el. Mert bűn a szegény leánynál a szerencsétlenség, különösen akkor, ha munkájával kell, hogy fentartsa magát, munkájával másokat is istápo. va. A szegény leány csak élje le a maga szürke köznapit életét, a fenynélkülit, az örömtelent és érezze magát végtelen boldognak, ha eljő érte a jövendőbelije, aki rendes körülmények közt valami kis hívatatnak, vagy írnok s tekintve Isten különös szerencséjének, ha egy pocskos fűszerkedőnek akad meg a szeme rajta. É az ön és az őhöz hasonlóak fel fogása uram és most már én is csatlakozom ehhez a fel fogáshoz. Hogy harcot vívott előbb az elmém és a szegény

(Kérvények.)

Glesswein Sándor: A kérvényi bizottság előadója referál a kérvények 3 ik sorjegyzékéről. Ezek közt van néhány körség kérése a reájuk bízramló közköltsegek alól való mentesítés dolgában, melyeket pártólól az annak ki a kormány tagjainak.

Moskovitz Iván: Néhány apróbb kérvény dolgában tesz előterjesztést.

Glesswein Sándor: A kérvények 5. sorjegyzékéről referál. Több törvényhatóság a házadó reformját sürgeti, hogy a vidéki lakásviszonyok kedvezőbbekké váljanak. A bizottság azt javasolja, hogy a Ház a kérvényeket pártólól adja ki a kormánynak, A javaslatot elfogadták.

(Arad felirata.)

Moskovitz Iván: Arad város a progresszív adó érdekében ad be kérvényt. A bizottság ezt pártólól adhatja ki a kormányhoz. (Helyesítés.) *Eger város* tisztikara a városi tisztviselők fizetésének a vármegyei tisztviselők fizetéséhez hasonló módon való rendezését kívánja. A Ház a kérvényt a belügyminiszternek adta ki azzal, hogy a közigazgatás reformjánál ezt is vegye figyelembe.

(A tőzsde-reform.)

Csizmazia Ferenc: Tízennyolc törvényhatóság a tőzsde reformja és a fedezetlen szbonahatáridőitől való eltérítése végett adott be kérvényt. Az előadó saagsulyozza, hogy a törvényhatóságok kérését gazdasági állapotaink mindenképpen indokolják. (Helyesítés.) A kérvényi bizottság azt javasolja, hogy a kormány utasítsa, hogy ezekben a kérdésekben minél előbb nyújtson be törvényjavaslatot.

Simonyi Semadam Sándor: Figyelemmel arra, hogy ez itt két különálló kérdés. A tőzsde reformjával kár junktinba állítani a mezőgazdaság érdekeire olyan ézetően sürgős intézkedést a fedezetlen határidőüzlet eltérítésével. *Tisza István* azzal érvel, hogy minden határidőüzlet fedezetlen s így nem is lehet ezt a dolgot törvényhozásilag rendezni. A külföld példája ezzel éppen ellenkező tapasztalást nyújtja.

Laehne Hugó: A tőzsde kérdése nemcsak mezőgazdasági kérdés, hanem ipari és kereskedelmi kérdés. A fedezetlen határidőüzlet ellen szól a kéri, hogy az erről szóló kérvények az igazságügyminiszternek adassanak ki.

(Önálló magyar hadsereg.)

Moskovitz Iván előadó ismerteti a ki szolgáltatás kényszer alkalmazásáról, a bábaképzésről és a közjegyzői törvény módosításáról szóló kérvényeket, amelyeket kiadtak a kor-

megzaklatott szívem, az nem tartozk a dologhoz ugy-e uram, mert hisz utoljára is, a szív lett a győztes, amely elismerte hejyességét az ön fel fogásának. És igazuk van a saját szempontjukból, de igazuk van azoknak is az irgalmasság, a humanizmus, az emberszeretet szempontjából, akik e tan helyességét nem ismerik el és segíteni törekszenek a szegény elhagyott lányok helyzetén. Bir sixerülne ez nekik!

Hogy ez az óhajítás kiszaladt a tollamból, lám ellenmondásba keveredtem önmagammal. Pedig nem magamért kívánom, ne higye el uram. Nekem már ugyis mindegy, én majd csak lemorzsolom a magam kis életét, ha örömtelenül is, ha síváran is, önt ez nem fogja zavarni.

Ön is fog élni a felesége oldalánál, lesz irgyeit férj, gazdag ember, de hogy boldog lesz e — az más kérdés. Lehet, hogy meg fognak felelni az ön intencióinak a zsurok, a házibálok s több ilyen léha intézmény, amelyek rabláncként tartanak fogva némely embert. A balgák! — láncokat raknak magukra és elnevezik társadalmi szükségletnek.

El fog majd járni színházakba, hangversenyekre. S ha majd nagyon is ráunt a tartalmatlan életre, fellép képviselőnek valamelyik kis erdélyi kerületben. Bizonyynal meg is fogják választani, hisz telik a felesége pénzéből bőven. És fog majd parolázni miniszterekkel, nagy emberekkel, bejár a tanácskozásokra, néhány üres megjegyzéssel maga is résztvéve azokon, de hogy valamit tegyen a szegény elnyomott emberek, a munkásnép érdekében, a kiket képviselni tulajdonképpen odament — az

mánynak. A székely körvasut építését szintén pártolja a Ház, ugyisintén Zubovics Fedor kérvényét, amelyben a löversenyügy teljes magyarosítását sürgeti. A vasárnapi munka szünetnek 8 órára való kiterjesztéséről az ő kérvényt pártolólak adják ki a kormánynak, ép úgy, mint a képviselő megvesztegetésének megelőzéséről szólót az igazságügyminiszterék. A külügyi képviselőben a magyar nyelv címer és zászló használatát több törvényhatóság sürgeti. Ezeket, valamint az önálló magyar hadsereget sürgető kérvényeket is pártolólak adják ki a kormánynak. Érdekes, hogy az önálló magyar hadsereget sürgető kérvények előterjesztését összesen 19 képviselő hallgatta meg.

Ezután az interpellációkra tért át a Ház.

(A hunyadmegyei tanfelügyelő.)

Vid Auréli román nemzetiségi a hunyadmegyei tanfelügyelő egy rendeletere miatt interpellál. A tanfelügyelő kötelezte a hunyadmegyei tanitóságot, hogy az összes tantárgyakat magyarul tanítsák, ami ellenkezik a népoktatási törvényvel. (Zaj.)

Az interpellációt kiadák a közoktatásügyi miniszternek.

Vajda Sándor interpellációjáról lapunk más helyen közlünk tudósítást.

Az állami vasműveket eladják.

Hieronymi köruton.

Kétszáz millió helyett — negyven.

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10

Vajdahunyd-ról, ahol az államnak nagyobb szabásu vasművei vannak, veszszük az érdekes hirt, amely ott mindjobban megerősödik: hogy az összes állami vasműveket el akarják adni.

Az állami vasművekbe igen nagy, mintegy kétszáz millió korona összegű tőke van befektetve, amely a mai jövedelmezősége mellett alig egy százalékot hoz. Ezért régóta beszélnek arról, hogy az állam e vállalatát el akar adni. Most azonban komoly adatok beszélnek arról, hogy az eladás minden valószínűség szerint a közel jövőben meg fog történni.

Hieronymi Károly, a volt kereskedelmi

nem fog eszébe jutni. A képviselőség jó lesz számár lajtorjának.

Vagy esetleg fordulhat úgy a dolgok sora, hogy a hir szárnyára fogja venni az én nevét, lesz széles ez országban ünnepeit férfi, akinek szavai előtt nagy emberek bajtanak majd fejet. Es akkor talán szemébe fog ölleni egy egy szomorú képe a nyomornak, lát majd — ha ugyan látni akar — gyermekeket, akiknek a szegénység kiölte lelküket, a nyomor intelligenciájukat. Oh, emelje fel védőszavát majd ezek érdekében uram!

Es majd ha nagy ember lesz, onnan a magasból hogyan is tekintene le az elhagyott leányra. De ne is tegye ezt. En eltemettem őnt, el azokat a fájó és keserű emlékeket is, amelyek nevéhez fűződtek — egy kedves halottammal több vagy kevesebb, már az nekem mind egy — de uram, és ezt jól jegyezze meg magának, a halottak csak a dajkamesékben járnak fel kísérteni az élő embereket. Nem akarok emlékezni sem többet és ha az álmaimban meg-megjelenik néha, néha egy vagy más kép a múltból, parancsolni fogom a szemelmemnek, hogy álomra ne csukódjanak többé.

Két külön életet élünk, két külön világban. Ennek lesznek gyermekei, szépek lesznek és kedvesek, de idegenek lesznek az apjukra, mert hisz nem fog ráérni velük foglalkozni. Látom magam előtt tisztán a képet. A gyermekekre igazán nagyon jól vigyáz az angol nevelőnő, aki csak nemrég foglalta el a helyét és aki a felesége ő nagysága állítása szerint páratlan megbízható lány, annyira megbízható, hogy mikor a kicsi fiu sirva panaszoja el a mamájának, hogy az új nevelőnőni a haját ci-

miniszter, nemrég körutra indult az állami vasművek megtekintésére. Eddig a zolyombrenói és diósgyőri állami vasműveket nézte meg s legközelebb Vajdahunyd-ra jön. A vasművek vezetőit felsőbb helyről előzetesen értesítették e látogatásról s utasították őket, hogy a gyárra, annak üzemére és jövedelmezőségére nézve minden adatot rendelkezésére bocsássonak Hieronyminek.

Mindebből kétségtelen, hogy Hieronymi nem mint egyszerű érdeklődő tekinti meg a vasgyárakat. Azt beszélik, hogy Hieronymi utja összeköttetésben van az állami vasművek eladásával. Hieronymi mögött állítólag egy angol társaság van s a vételt egy bécsi nagy bank finanszírozná.

Hivatalosan az eladás tervét erősen titkolják, ennek ellenére mindjobban beszélik, hogy az állam a vasműveket negyven millió koronáért, tehát igen jelentékeny veszteséggel szándékszik eladni.

Az eladás hire a vasgyárak tisztviselői és alkalmazottai között nagy izgatottságot keltett, mert nem látják biztosnak jövőjüket az időre, ha idegen vállalatnak kell majd szolgálni. E mellett attól kell tartani, hogy a magánvállalat a kevésbé jövedelmező vasműveket beszünteti s a tizenháromezer munkás közül igen sokan elvesztik kenyereiket, a vidék pedig fogyasztói nagy részét elveszti.

De van még egy veszedelme az állami vasgyárak eladásának. Az állami vasgyárak csaknem mindegyike exponált nemzetiségi vidéken van, ahol a tisztviselői kar hazafisága, lelkesedése magyarosító és egyben kulturális missziót teljesített. Szép példa erre a Vajdahunyd közelében levő Gyalár, amelyet az állami vasgyár csaknem teljesen magyarrá tett. Világos, hogy a magánvállalkozásnak ilyen törekvései nem lesznek, különösen, ha az idegen tőke idegen tisztviselőket, esetleg idegen munkásokat fog idetelepíteni.

Némely verzió szerint az állami vasművek megvételének tervében a Rimamurány-salgótarjáni vasművek részvénytársasága és a bécsi Länderbank lenne érdekelve.

bálja, akkor nem is hiszi el neki, hanem siet az új kékselyem belépőjét fepróbálni, amit ép most hozott tőzsa varróné és aminek láttára, — úgy képzelem — az összes barátai meg fognak pukkadni az irigységüi.

Lehet, hogy kielégíti majd őt családi életének így fordult, lehet, de nem hiszem. Érző szívű embernek ismertem meg a rövid idő alatt, lelkesedni tudó embernek, aki talán a közönségesnél, a mindennapinál magasabbig vágyik. Es mert ilyennek ismertem, megbocsátok önnek.

De nini, most vettem észre megint, elvitettem! Nincs nekem mit megbocsátani, ellenkezőleg, én kérek bocsánatot öntől a kellemetlen sorokért. Ne vegye túlságos rossznéven a maliciózus szavakat, a melyek egy keserű vén leány tollából fakadtak. Felejtse el egészen, mint egy rossz álmot és ne keresse fel majd egy pillantással sem a vén leányt ott az esküvőn, aki halottját utóijára látni ment oda és aki összekuporodva fog ülni a templom egy félreeső zugában... Rosszaszínruhás nyoszolyolányok veszik majd körül, az ajkukon mosoly, az arcukon boldogság, maga pedig áhitatosan figyel a pap szavára, miközben közelebb vonja magához menyasszonya remegő kezét, a ki fehér habtengerbe öltözöttön ott áll maga mellett, egész testében meg-megremegve az izgalomtól... Az orgona bug és csak nekem for úgy tetszeni, hogy egy elhibázott élet utolsó akkordjai azok.

Egyébként pedig őszintén gratulálok az eljegyzéséhez, uram.

Egy miniszter multjából.

Leleplezés Polónyi Gézáról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10

Régen tudott dolog, hogy a magyar igazságügy jelenlegi legfőbb őre, Polónyi Géza, ügyvéd korában nem válogatta meg klienseit. Mindennemű tiszt és kevésbé tiszt kijáráson kívül vállalta ő a képviselőt a fővárosi lebuajok és éjjeli mulatók tulajdonosainak üzelmeiben is, amelyekről még a nyomorral küzdő zugfiskálisok sem akartak hallani, mert nem tartották öszszeférhetőnek a jog és igazság őrének tisztével.

Ma azután egy fővárosi lap terjedelmes cikkben Polónyi Gézának egy olyan ügyvédi közbenjárásáról rántja le a leplet, amelyet egyenesen zsarolásnak lehet bélyegezni. Egy rosszhirű nő képviselőtében sikerült egy előkelő magnacsaládtól ügyfele részére jogosulatlan követelést kicsikarnia, azzal a megfélemlítéssel, hogy per esetén az ujságokba kerülne az öreg gróf viszonya a maitresse-szel és ebből világra szóló botrány kerekednék.

A jelenlegi igazságügyminiszter dicsőtelen szereplését a zsarolási ügyben a B. N. nyomán az alábbiakban ismertetjük:

(Az ötvenéves szíren.)

A budapesti Erzsébet tér padjain esténként tanyázott egy Siposs László Ferencné Beke Erzsi nevű, negyven éven felül járó asszony. A férje egyszerű vasúti munkás volt, művezető az államvasutak debreceni műhelyében. Az asszony nem követte férjét Debrecenbe, hanem itt élt Budapesten, testvérhugának, egy rendőrileg bejegyzett lélekkufárnőnek házában. Sipossné az utcából élt. Esténként ez Erzsébet sétatér padjain tanyázott. Őt szőlította meg 1900-ban egy őszi estén az arra menő, akkor hetvenötéves gróf Nákó Kálmán valóságos belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselőt, a Nákó család fejét. Attól a perctől fogva rabjává tudta tenni az ősz főurat, aki hiszékenységgel, nagylelkűségével kész zsákmánya volt. El tudta hitetni a gróffal, hogy származása titkoszerűen előkelő, hogy az anyja csak bárónő volt, de az apja kilétét sűrű homály fedi.

Beke Erzsi ezennél nagy lábon élt, körülbelül ötszáz ezer koronát s végül egy Bulyovszky utcai villát zsarolt ki az öreg gróftól. A gróf végre megunt a szeretőjétől elmene-kült Abbáziából unokáihoz. Bucsulevelésben megmondja Beke Erzsinek, hogy a hályog lehullott a szeméről és hogy ez életben sohasem fogja viszontláthatni. Ugyanakkor ajándékozás szerződéssel elhalt fiának gyermekeire ruházta egész vagyonát.

Beke Erzsi, aki félmillió koronánál többet sarcolt ki idáig az öreg gróftól, még ekkor sem maradt üres kézzel. Sándor gróf ünszántából nagy összegű végkielégítést adott neki s ezenkívül még élete fogytáig évi három ezer korona évi juttatást biztosított neki. Ennek fejében Beke Erzsébet írásosan kötelezte magát, hogy soha többé semmi követelést nem fog támasztani.

(Polónyi segédkezik a zsarolásban.)

A pazar végkielégítéssel elbocsátott asszony azonban Nákó Kálmánt, a sirjában nyugvó gróft is meg akarta zsarolni. Erre a célra fogadta ügyvédjeül Polónyi Gézát.

Es Polónyi Géza tétovázás nélkül vállalta a megbízást. Lsvelet irt Nákó Sándor grófnak, a jelenlegi főmei kormányzónak, az elhalt Kál-

mán gróf uokájának és örökösének. Ugyfele névében nagy összeget követelt a gróftól, kárpótlásul a remélt s állítólag meg is ígért, de elmaradt házasságért.

Nákó Sándor gróf ezt a meglepő tartalmu levelet akként intézte el, hogy nagyszentmiklósi uradalmának jogtanácsosát, *Jeszenszky Géza* dr. t. arra utasította, lépne személyesen érintkezésbe Polónyi Gézával, fejtsse ki előtte, hogy annak az asszonynak, aki százezrek harácsolása után még jelentéktelen végkielégítést kapott, semmi jogcíme nincs bármiféle pénzkövetelés támasztására. *Jeszenszky Géza* ügyvéd e megbízás folytán megjelent Polónyi irodájában. Legnagyobb meglepetésére ott találta *Beke Erzsébet* is, aki mély gyászt hordott az öreg grófért. *Jeszenszky* rajta volt, hogy Polónyit kapacitálja. Fejtegetni kezdte előtte, hogy a támasztott követelés s ámára a világon semmiféle jogcím nem található.

Polónyi ekkor odantett az asszonynak s ekkor az asszony vágott a grófi jogtanácsos szavába:

— Mondja kérem, nagyságos ur, ön családos ember?

S *Jeszenszky* igenlő felelete után az asszony így folytatta:

— No hát akkor nyíltan szólhatok s ön engem meg fog érteni. Egy nyolcvan éves öreg ember beteg érzékiségének voltam öt évig az áldozata. Szörnyű dolgokat kellett elviselnem.

(Fizessen a gróf.)

Mikor az asszony bevégezte volt rettenetesen drasztikus előadását, akkor Polónyinak egy újabb intésére eltávozott. Ekkor Polónyi vette át a szót:

— Látod, kedves öcsém, ahol ilyen dolgok vannak, ott egy *gavallér grófi család* nem keresi a jogcímét, hanem fizet.

Jeszenszky alig tudott álmélkodásában felelni. Elmondta, hogy hiszen ötszázezer korona körül jár az összeg, amit az asszony már kapott. Aztán a végkielégítés kifizetésekor írást is adott, amelyben kötelezi magát, hogy soha többé semmiféle követelést nem támaszt. Végül hozzátette *Jeszenszky*, hogy semmi oka bármely periről tartania, mert nincs bíróság a világon, amely az asszonynak egy krajcárt is megítélne. Erre Polónyi csak ennyit felelt:

— Talán igazad van. De a *féldolog itt nem is a per, hanem a botrány.*

A gróf ügyvédje hűledezve kérdezte:

— Micsoda botrány?

— A dolog nagyon egyszerű, felelt Polónyi. A periratok *véletlenül belejutnak az újságokba*. Az aztán csinos história lesz. Az öreg kegyelmes ur sirja körül egy világraszóló skandalum fog viharzani!

Jeszenszky azzal távozott Polónyitól, hogy referálni fog ügyfelének s emennek határozata után majd ismét jelentkezik. Nem ment a rendőrséghez a zsarolást feljelenteni, hanem ad referendum vette a Polónyi Géza fenyegetését.

Az eredmény pedig az volt, hogy Nákó Sándor gróf megint *gavallérnak* bizonyult. Annak világos kijelentésével, hogy *Beke Erzsébet* busásan ki van fizetve, újabb követelésének semmi jogcíme nincs, az öreg gróf örököselt tehát semmi kötelezettség nem terheli, pusztán azért, hogy nagyatyja emlékét minden kegyeletsértő botránytól megóvja, a *Beke Erzsébet* életjáradékát évi háromezer koronáról évi *hátezer koronára emelte fel*.

Egy évre rá *Beke Erzsébet* meghalt. S néhány hónappal később Polónyi Gézából Magyarország igazságügyminisztere lett.

Egy jalkiáltás.

A városi segédtsztek kérvénye.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, november 10.

Egy kérvény fekszik előttünk, melyet a városi adó és segédtsztek nyújtottak be a törvényhatósági bizottsághoz. Ez a kérvény elűt az eddigi sablontól. Nem a tartalmával, mert hisz ez is fizetés, illetve lakbéremelést kér, 24 városi kistisztviselő lakbérének 500 koronára való kiegészítését; de elűt az eddigi kérvényektől a hangjával, a hangjában megnyilatkozó kétségbeeséssel, a kérvényező tisztviselők nyomorának megdöbbentően őszinte festésével.

Kommentálni felesleges ezt a kérvényt. Elég beszédes az maga:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Habár egyesek szerint a szerénytelenség színezetét hordja magán az a körülmény, hogy újra itt állunk *koldulva*, nem tehetünk másként, önkéntelenül reá visz a nyomor. A napról-napra rosszabbodó viszonyok, a folytonosan növekvő drágaság oly szomorú állapotokat teremtettek, hogy az sem volna meglepő, ha egymásutánban *önkezüleg szüntelnék meg minden nyomort*. Mindenkül segít magán, a kofa felemeli az élelmiszer árát, a suszter a cipő, a szatócs a fűszerárát, a háziur a lakbéréket, csak mi rajtunk, mostoha gyermekeken nem segít senki, hogy miért — annak csak a jó Isten a megmondhatója.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Nem kérünk egyebet mint azt, hogy a szívökre hallgatva, az igazság és méltányosság figyelembe vételével adják meg azt, amely a megélhetéshez szükséges, s amely egyedül alapfeltétel a becsület épségben tartásánál. O: hosszú év óta epedve várjuk a sokat hangoztatott általános fizetés rendezés nagy munkáját, de mind hiába, *nem tudjuk tovább elviselni a nyomort*, amelyhez eddig is erőt, egyedül csak a remény adott!

Főlösegesnek tartjuk a részletekbe való bocsájukozást, hisz a t. Törvényhatósági Bizottság minden egyes tagja nagyon jól tudja, hogy olyan a helyzetünk, amelyre minden tulzás nélkül reá mondható, hogy *kétségbeesett*. Lakás-pénzeink oly nyomoruságosak, (140—150 frt.) azért egészséges lakást venni lehetetlen, de egy rendes butorozott szobáért is többet követelnek, mint amennyi lakbért kapunk. A megélhetési viszonyok kizártá teszik, hogy 700—750 forint fizetésünkből, amelyből adó és nyugdíjra 35—40 forintot vonnak le évenként, a lakbért pótolhassuk.

Figyelemmel eme szomorú és szánalmas helyzetre, alólirottak tisztelettel párosult aláíratossággal kérjük, kegyeskedjenek 1907. évi január hó 1-től kezdődőleg az alább összeállított kimutatásban foglalt adó- és segédtsztek *lakbérilletményét 500 koronára kiegészíteni* és az idel költségvetésbe beállítani.

A jelenlegi szomorú állapot:

	Fizetés, lakbér korona	Fizetés, lakbér korona	
<i>Segédtsztek:</i>			
Vargay Gyula	1500 300	Hoffmann Győző	1400 280
Kasnyik Lajos	1500 300	Rimanóczy Zsigm.	1400 280
Kövér Gábor	1500 300	Vidéki Gusztáv	1400 280
Dongó János	1500 300	Riedt István	1400 280
Török Viktor	1400 280	Török Lajos	1400 280
Bökényi Arisztid	1400 280	gr. Münster Ernő	1400 280
Institoris Zsigmond	1400 280	<i>Adótsztek:</i>	
Miók János	1400 280	Pittner József	1500 300
Gerő Ármán	1400 280	Alt János	1500 300
Posch Dezső	1400 280	Binder Gyula	1400 280
Buchwald Ödön	1400 280	Vlajkovic Dusan	1400 280
Grosz Samu	1400 280	Brassai Ernő	1400 280
		Szászny Gyula	1400 280

Aláíratos kérésünket kegyes jó indulatukba ajánlván, — tekintve, hogy az egész differencia csak 5760 koronát tesz ki, tehát nagy terhet a

város közönségére nem ró, s rajtunk szegény proletárokon segít, — kérjük annak teljesítését.

Arad, 1906. november hó 9.

Aláíratos tisztelettel:

Vargay Gyula, Kasnyik Lajos, Kövér Gábor, Dongó János, Török Viktor, Bökényi Arisztid, Institoris Zsigmond, Miók János, Gerő Ármán, Posch Dezső, Buchwald Ödön, Grosz Samu, Hoffmann Győző, Rimanóczy Zsigmond, Vidéki Gusztáv, Török Lajos, gróf Münster Ernő, Pittner József, Alt János, Binder Gyula, Vlajkovic Dusan, Brassai Ernő, Riedt István, Szászny Gyula, s. k.

A baccarat jegyében.

(A sáros aszfalt. — A megrendszabályozott erkölcsstelenség. — Küry Klára itthon. — A baccarat.)

Írta: Faragó Jenő.

Budapest, november 10.

Ázik az utca. Az eső két napja megeredt s azóta egyre hull, ólmos, álmosággal. Minden szürke. Az emberek, az utcák, a paloták, az egész város szürke. A pesti néprosszkedvű. Az aszfalt tükörsima. Néhány javíthatatlan aszfalttaposó bandukol csak az őszi alkonyatban. Ilyenkor lesz a pesti nép otthonülő. Nyáron, télen, tömve a kávéházak minden délután. Most ott-hon gubaszt mindenki. A liget sárga tenger. A Stefánia-uton, ahol néhány hónappal ezelőtt még beláthatatlan kocsisor vitte a gyönyörű nőket, primadonnákat és az eljövendő szezon bálykirálynőit, most sárga-piros levelek fedik a gummikerekű kocsik nyomát... Így lesz ez, Mig egyszer a Gellérthegy felől fel nem tűnik, bágyadt őszi nap biborvörös koronája, hogy megaraoyozza a paloták ormát, az utcákat, a várost és jókedvre derítse az embereket.

Boda Dezső dr., a főváros kitűnő főkapitánya most érdekes és értékes szabályrendeleten dolgozik. Nemsokára összeül az országos bizottság amely, az erkölcsstelenség rendszabályozásáról készít törvényjavaslatot és azt az illetékes fórum elé terjeszti. Csupa szomorúság az a fűzet, amelyet a rendőrség ebben a kényes ügyben kiadott. Ilyen ködös időben, esőben szélben, ott vergődnek az utcasarkokon a pesti aszfalt borzas verebél. A nyomoruság szimbólumát róluk lehetne mintázni...

Küry Klára, az édes, felejthetetlen Klárka a finomság, a jóízűség, előkelőség, megtévesztülése, újra bevonult Erzsébetkörúti lakására és szerepet tanul. Bakonyi—Kacsó *Rákóczi* című daljátékának egyik gyönyörű alakját: Magdalénát, a szerelmes német leányt játsza és akik látták egyszer is a magyar operett-színpad legnagyobb művészejét, azok elgondolhatják, mit fog Klárka ebből a pompás szerepből csinálni...

Budapesten most egy örült szenvedély pusztult és kérielhetetlenül szedi az áldozatait. A baccarat ez a szörnyű járvány. Kaszinók, kiubok játékszobáiban izzad, tombol, állandóan a tömeg és vérborult szemmel, sápadtan lesi a francia kártyákat. Sikkasztanak, lopnak, talán gyilkolni is képesek volnának a kártyáért, a játékért... A hirtelen meggazdagodás vágya hajtja a békés, szolid családapákat a zöld asztal mellé, ahonnan csak a végromlás és a pusztulás felé vezet az út.

Arad Rákóczi-ünnep.

A város díszközgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10.

Méltó módon ünnepelte meg ma Arad város közönsége a II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek és bujdosó társainak emlékét. Habár az ünneplés egy kissé elkésve történt is, az ünnepség fénye ragyogó volt és lelkes lefolyású minden részletében. Az ünnepségen részt vett a város egész közönsége, a vármegye és különböző hatóságok is és így bátran elmondhatjuk, hogy a mai ünnep az egész város és megye ünnepe volt. Lefolyásáról alábbi tudósításunk szól:

A külső kép.

Már napok óta szerényen folytak a díszítési munkálatok és ma reggel teljes díszben pompázott a városháza díszterme, az előcsarnok, a lépcsőház és a városháza előtti térség. A diadalkaput lombfűzér futotta körül. Homlokzatán nemzetiszínű drapéria és az ország címere pompázott, tarkítva apró nemzetiszínű zászlókkal. A pázsit mentén jobbról és balról felállított, fehérre meztelt, lombfűzerek, apró zászlókkal és címerekkel díszített rudakról büszkén lengtek alá a kék-vörös Rákóczi-zászlók. Nedvesek voltak az éjszakai és a hajnali esőtől. Kettőt-hármat össze is csavart a hűvös reggeli szél. Örök zöld fák tarkították az égbenyuló rudak sorát.

A városháza főkapuja előtt nemzetiszínű drapériával bevont emelvény volt felállítva. Belül az emelvényen egy zöld posztóval takart asztal állott. A városháza külső képe szintén impozáns volt. A lombfűzérrel, zászlókkal, címerekkel díszített erkélyről három hatalmas drapéria omlott alá. Jobbról és balról nemzetiszínű, a város címerével díszítve, a középső pedig kék-vörös és a nagy fejedelem címerét hordta magán. A torony ormáról nemzetiszínű lobogó hirdette, hogy ünnepet ül a város. Az előcsarnok és a lépcsőház is ünnepi ábrázatot öltött. Örökzöld fák, lombfűzerek nemzetiszínű és kék-vörös drapériák, a címerek és zászlók egész sora tették ünnepélyessé, a máskor rideg, hétköznapi helyet.

A közgyűlési teremben a díszítés hasonló volt. A főbejárattal szemben, a karzat alatt légtelt a nagy fejedelem fehér lepellel borított képe. Alatta, a drapériákkal bevont falon kardok, dárdák és különböző harc jelvények voltak izlésesen elhelyezve. A karzaton lombfűzér és drapériák futották körül. Örökzöld bokrok és fák gyűrűzték körül a dísztermet.

Reggel kilenc óra felé élnkülni kezdett a város. Dacára a borús időnek, nagyobb csoportok lepték el a városház körüli térséget. Ekkor foglalta el helyét a díszruhába öltözött rendőrség: Két rendőr a díszkapunál helyezkedett el. Kettesével álltak fel a városház kapuja előtt, az előcsarnokban, a lépcsőházban és a feljáratnál is. A térségen a felügyeletet Berecs Ferenc alkapitány és Vidéky Gusztáv segédtiszt gyakorolták. A városatyák és a közönség közül már kilenc óra után sokan felmentek a karzatra és a terembe. Attól féltek, hogy kiszorulnak. Pedig az ünnepély csak tíz órára volt hirdetve.

Istentisztelet.

A városi és megyei előkelőségek ezalatt a városházán és a megyén gyülekeztek, hogy testületileg vonuljanak a misére. A megye küldöttsége kocsin vonult a templom elé. A városi urak gyalog mentek, *Institoris* Kálmán polgármester és *Sarlot* Domokos főkapitány vezették őket, mindketten fekete díszmagyarban.

A templomban már nagy közönség volt együtt. A bejáratnál két rendőr állott őrt, akik feszesebben tisztelegtek az érkező notabilitások előtt.

A templom hajójában az ünnepélyes alkalomra fekete lepellel borított katafalk és díszes baldakin volt felállítva. A baldakin négy oszlopa mellett örök láng égett. Fél tíz órakor megkondultak a harangok. Kezdetét vette a mise. *Csák* Cirjék dr. rendfőnök szolgáltatta fényes segédlettel. Mise közben a harangok folyton zúgtak. A mise háromnegyedtízkor ért véget. A nagyközönség ezután, élén a hivatalos személyekkel a városházához vonult.

A teremben.

A városháza előtti térségen ezalatt egyre gyülekeztek az ünneplők. A közgyűlési terem karzata egészen megtelt díszes hölgyközönséggel. A terem bejáratánál két fiatal városi tisztviselő, *Flaikovits* Dusan és *Binder* Gyula ügyeltek a rendre és fogadták a vendégeket.

A terem ekkor már majdnem megtelt fekete ruhába öltözött városatyákkal, küldöttségekkel. Itt-ott már egy-két díszmagyar is feltűnt. Egy pár hölgy is a teremben foglalt helyet: *Özv. Hausser* Károlyné, báró *Bánhidý* Antalné, *Bánhidý* Stefi báróné és még többen. Az előki emelvényen előnek Kádas Kálmán, az ünnep szónoka, jelent meg fekete díszmagyarban. Az utcáról riadó éljenzés jelezte, hogy a notabilitások megérkeztek. A következő perében színes kép tárult a néző elé. Feltűntek a teremben a díszmagyarba öltözött urak. A fekete, piros, zöld, arany, kék színek mindenféle árnyéklatában tarkálló sorog.

Barabás Béla dallás alakján arannyal dusan himzelt attila és sötét vörös, prémmel szegélyezett mente díszlik. A terembe lépve lekapesolja széles, bársonnyal borított kardját és leteszi egy padra. Utána *Purgly* László világoskék, dus aranyozással élénkített díszruhája tűnik fel. Vásárhelyi Dezsőn gyönyörű tengerzöld díszruha feszül. *Friebeisz* Miklós antik csattal és gombokkal ellátott fekete díszben, *Dálnoki Nagy* Lajos alispán, *Nemess* Zsigmond dr., *Lócs* Rezső, *Műlek* Lajos, *Nagy* Sándor dr., *Sarlot* Domokos, *Jakabffy* Gyula szintén fekete díszben vannak itt-ott élénkítve, egy-egy drágaművű csattal és antik gombokkal. Gyönyörű szép a *Gutejahr* Mihály arany brokátos attilája, amelyhez zöld mente és szürke nadrág járul. Papi ornátus is feltűnik. Eljött *Telescu* György gör. katolikus kanonok is. A vendégek számára a padosorok előtt fentartott helyen ül le *Láng* Mihály igazgató mellé. Ide telepednek *Csák* Cirjék dr. miniorita rendfőnök, *Dálnoki Nagy* Lajos alispán, *Friebeisz* Miklós, akinek széles, drágakövekkel ékesített ezüst foggantyus kardja, kiválik a kardok légiójából.

Az első padosorokban ültek *Csernovics* Diodor dr. jószágigazgató, *Salacz* Gyula, *Farkas* Győző pénzügyigazgató, *Simay* István, a 48-as honvédek képviselője, *Barabás* Béla, *Müller* Károly, *Szokolczay* Lajos kir. ügyész, *Nagy* Sándor, *Vásárhelyi* Dezső, *Nemess* Zsigmond dr., *Beles* János, *Posgay* Lajos dr., *Tisch* Mór dr., *Robitzek* Ágoston dr., *Nagy* Lajos és még többen. Még *Steiner* Jakab is eljött. Őt már rég nem látta a városháza nagyterme.

Hirtelen zaj és mozgás támadt a teremben. A főispáni bejáró felei vagy negyven ifju tódult a terembe: a tanítóképzőintézet ifjuságának énekkara. *Zoltai* Mátyás énektanár vezeti őket. Feltűnik közöttük egy fekete díszruhába öltözött, bajusztalan ifju. Kovács Vince nagy nehezen helyet szorít az ifjuságnak az oszlopok alatt, a terem bal sarkában.

Kévessel tíz óra előtt megjelenik egyszerű fekete díszruhájában *Institoris* Kálmán polgár-

mester. Maga köré gyűjti a tanács tagjait, akik közül *Lócs* Rezső, *Kádas* Kálmán és *Sarlot* Domokos vannak díszmagyarban, míg *Varjassy* Lajos h. polgármester és *Reicher* Károly fekete ruhában jelentek meg.

A teremnek a főispáni hivatalba vezető ajtajánál egy piros dolmányos, kék mentés megyei hajdu helyezkedik el. Ez azt jelenti, hogy jön a főispán. *Károlyi* Gyula gróf pont tíz órakor jelenik meg a teremben. Bársonyos díszruhában; a szemén a megszokott monokli ül. Harsogó éljen üdvözlí a város és a megye főispánját. A tanács hamarosan elhelyezkedik az emelvényen. *Sarlot* Domokos kivételesen átengedte helyét *Kádas*nak, mivelhogy ő az ünnepi szónok.

A főispán megnyitója.

Károlyi Gyula gróf fellép az emelvényre, mosolyogva hajlik meg és beszédbe fog. Hal-kan. de érthetően beszél. Hirtelen elhal a zaj és a közönség felemelkedik:

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Ünnepélyes alkalomból jöttünk össze, kifejezést óhajtok adni annak az érzésnek, mely az országot Orsovától Késmárkig végig járta. Nem muló lelkesedést, hanem a lelkek mélyéből fakadó áhitatos hangulatot láttunk megnyilatkozni. Imaszerű volt az a menet, amely Rákóczit és bujdosó társait az országon végig kísérte. Kegyeletének oly megnyilatkozásával járult a nagy fejedelem hamvaihoz az ország minden fia, hogy hasonlót nem láttunk és nem is fogunk látni többé. De ezzel önmagát becsülte meg a nemzet, mert boldogulásra és tiszteletre csak oly nemzet érdemes, amely meg tudja becsülni nagy és önzetlen fiait.

Ilyen nemzeti megnyilatkozásakor Arad nem maradhatott el. Arad, mely annyi nemzeti gyászunk és ez által annyi nemzeti dícsőségnak volt részese.

Egy gondolattól, egy érzéstől áthatva gyűltünk mi ma itt össze, hogy hódolattal és szeretettel adózzunk nagy nemzeti fejedelmünk, Rákóczi Ferenc felejthetetlen emlékének. Ettől az érzéstől áthatva nyitom meg mai díszgyűlésünket.

Zugó tetszészaj követi a főispán egyszerű, hatásos szavait és a közönség ismét leül. De már a következő pillanatban újból felugrik. Felhangzik a Szózat magasztos dallama. A tanítóképző ifjusága éneklí gyönyörű összhangban.

A Rákóczi-kép leleplezése.

Az utolsó akkordok is elhangzanak és szó-lásra emelkedik *Institoris* Kálmán polgármester. Erces hangon kezd:

— Meghirdetem a II. Rákóczi Ferenc fejedelemre vonatkozó 1906. évi XX-ik törvénycikket . . .

A közönség mint egy ember áll fel ismét és a polgármester határozott hangon olvassa a törvényt, amely ekszpíálja a régi bünt. Majd így folytatja:

— Es most a magyar nemzet történetében páratlanul álló, az önzetlenül mindent feláldozó s a legtisztább hazafiság gloriájával tündöklő nagy fejedelem arcképéről hulljon le a lepel, hogy lelkesítő példálul szolgáljon e hon minden fiának és leányának, miként kell önfeláldozóan szeretni a hazát.

A lepel lehull a képről és az ünneplők előtt feltűnik II. Rákóczi Ferenc arcképe, amely fekete atillában, piros mentével, kucsmával a fején ábrázolja a nagy fejedelmet. A művészi erővel kidolgozott kép festője *Illencz* Lipót, a fiatal aradi festőművész, akinek a város nemrég ösztöndíjat adományozott.

A főjegyző ünnepi beszéde.

Az üljenezés lecsillapul és feláll *Kádas Kálmán* főjegyző az ünnepi szónok. Előtte két szálgyertya ég. Kis s elfogultan, tompa hangon beszél, de annál poetikusabbak a szavai:

Méltóságos Főispán Ur! Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Minden nemzet nagyjában látja saját dicsőségét s önmagát tiszteli meg, midőn kimagasló alakjai emlékének kegyelettel adozik és azok emlékét megőrizni törekszik. Általános igazság ez! Ennek az igazságnak hódol ma Arad sz. kir. város közönsége, a midőn ünnepi közgyűlésén rója le hálaadójt II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak emléke iránt, akiknek idegen temetőben porladó hamvait hazájukba oly fényes pompával szállította vissza s tetten és édes hazs földjébe most már békés nyugalomra a nemzeti kegyelet. Mily meghatottsággal, a gyász és az öröm leomló könyveivel fogadta a nemzet az idegen temetőben és a rablánc rozsdájával bekévert szent ereklyéket. A zugó harangok hívására ezrelvel tédalt a nép imára kulcsolt kezekkel a szent hamvak elé, hogy hódoljon a nagy fejedelem és hős társai emlékének, hogy virággal ékesítse a gyászlepet, a mely a legihvebb, legmagyarabb szívek porait takarja. Törvény, parancs nem terem örömvagy gyászünnepeket; a lélekben szürik meg az ünnepi eszmény, a szívekben szülik meg az ünnepi vágy. Nem a külső fény, nem a gyászban is nagyarányu pompa, melyivel II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak megszentelt hamvait fogadtuk — tetten a nagy temelést ünnepi nappá, nem, mélyebben, igazabb értékekben gyökereszik a nagynapnak ünnepi volta.

A mi urunk, a mi nagyfejedeimünk, akiknek 171 esztendeig még a sírja is börtön volt, végre itt van a bécs Kérpátok ölén. Most adtuk meg neki a végtisztességnak azt a díszét, azt a fejedelem pompáját, amelyet a nemzeti önbecsülés megadott parancsolt. Nekünk nincs más eszményünk, csak a független haza, amely eszménynek ő volt a megtestesülése. Nekünk nincs más imádságunk, csak a szabadság — a melyért ő is imádkozott. Rákóczi, Thököly, Zrínyi Ilona. Mily fontos nevek! A mily dicső, épp oly fájdalmas emlékezet glóriája ragyog a nevek körül! Szeretetünk oly forró, ragaszkodásunk és hódolatunk oly eleven irántuk, mintha nem a multak sötétlő fatyván át látók öket, hanem mintha Kassa vagy Munkács lovagtermében hódolnánk előttük. Két század tünit el azóta, hogy elvesztettük öket s földmunk most is oly éles, mintha élő karjainkból ragadta volna el öket a halál. Mintha most is ott feküdnének előttünk a halottas ágyon. Mintha ugy állanának mellettünk, mint árván maradt fiak és leányok. A nemzet leket erőssé és élővé csak a multnak az emlékezete teszi. Az emlékezet emlésim ráplákozik a jövőre. Amely nemzedék elfeledhetné a dicső öseit: lemondana jóvendőjének reményeiről is.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Siralmas korszak volt az nemzetünk történetében, amikor II. Rákóczi Ferenc és társai a nemzet sorsát kezükbe ragadták. Siralmas korszak volt, mert vér és halál, armány és erőszak, hitnek és lelkiismeretnek üldözése, árulás és orgyilkosság tobzódott Magyarországon fölött. Hazánk és vele szabadságunk, alkotmányunk, függetlenségünk idegen kegyurak és lelketlen szoldosok prédájává lön. A boszuló egek ostroma volt Thököly, Zrínyi Ilona és hős bajtársaik maroknyi serege. Intésükre, szózatukra talpra állt a magyar nemzet s száz sebből vérezve bár, oroszlanként harcolt szabad életéért s veszendő örök nemzeti kincséért. Fog-e születni még magyar, aki annyira szívén hordja egykoron nemzet sorsát, mint Rákóczi? Lesz-e a magyar szellem olyan gazdag, olyan erős, büszke és csodálatosan fontos, mint amikor Rákóczi vezette. Gondoljunk csak hosszú harcára, száz csatájára, korának költészetére és arra, hogy önkéntes hadi népe a beözönlő ellenségek sűrű csapásai dacára, Rákóczi hadi lobogóját diadalmas ütközetek babérsáival övezte. A Majtényisikon ketté tört fegyvereken a poklok táncát járták az idegen hadbírók. Rákóczi és társai önkéntes számkivetésbe mentek. Javukat elkozták. Koldusbot lett támasztékuk. Itthon törvényt hoztak róluk, amelyben kimondották, hogy ök voltak a pártütők s a hazának és az igazi szabadságnak ellenségei. Ma már ez a felt

is eltűnt, ez a gyalázat megszűnt — a törvénykönyvben is. Anogy a nemzet egyező akarattal, legszentebb hazafi kötelességének lelkes érzetével hozta haza a szent hamvakat s a hogy azokat rajongó tiszteletének s forró hálaájának minden jelével kísérté: ez tesz tanubizonyosságot arról, hogy azok voltak a valódi szabadság gonosz-ellenségei, akik Rákóczit és híveit bujdosásba kergették. Fontos kötelességet teljesített a nemzet törvényhozása önmaga iránt is, a mikor — habár csak hamvaikban is, — de megbecsülte egykori nagyjait s dicsőséges vezetőit. Hívány volna az a nemzet, amely ezt elmulasztaná. A multon alapszik a jelen s a jelenen a jövőre. A mult nagy tettein képződik ki a nemzeti önérték s ez szüli meg a jövő biztos fejleményeit. Az a nemzet, amely elveszteni önértékét, elveszteni létjogosultságát is. Idegenek ültek kétszáz esztendővel ezelőtt Rákóczinak és hű kurucainak örökségébe. De hol vannak ma az idegenek? Sehol. Ismét magyarok foglalták el jogos öröküket.

A poraikban visszatérő kurucok magyar földre jöttek. Abban fogják aludni álmait, annak a magyar nemzeti szabadságnak oltalma alatt, amelyért életüket és vagyonukat áldozták. Mikor fegyvert fogtak, azért tették, mert a szegény magyar nemzetnek régi sebei kiujultak. A kard nem gyógyította be a sebeket. Elenkezően, újabbakat és súlyosabbakat vágott. E sebek következtében a vére vesztett nemzet majdnem száz évig tartó álomba merült. Csodálatos álom volt ez. Nemcsak a sebek gyógyultak be, hanem a megcsontított tagok is kiujultak. Ó, Rákóczi, Bercsényi! Magyaroknak régi dicsőséges vitézei! Ha ma poraitokból új életre kelhetnétek, nem úgy kezdenétek bizonyára a nemzethez szóló felhívásokat, mint hajdan, hogy kiujultak annak régi sebei, hanem úgy, hogy megujultak ama tagjai is, amelyek a sors mostohasága és a hatalom erőszaka annyiszor csontkított meg. Igen, az utolsó száz év alatt ujja született az a nemzet lélekben és gondolkodásban is. Nem a labancok nemzete többé, mint akkor volt, mikor megtagadott titeket. És hogy nem az, abban érdeme van a ti emlékezeteteknek is, amely ott élt nemzedékről-nemzedékre a szívekbe övösve.

Emléketek halog időtlen-időkig Arad sz. kir. város hazafias közönségének szívében is. Így lesz ez, erre a mai ünnepen szent fogadalmat teszünk. A lobogó, amely kiesett kezéből, egy erősebb nemzedék kezébe került. Elfog jönni, mert el kell hogy jöjjön az idő, amikor lobogó jelmondata: „Pro patria et libertate” nem csak a lobogón, hanem Hazánk egén is fényesen ragyogni fog!

A hatásos beszédet sűrű tetszés, zaj szaktította meg. Végezetül lelkesen megéljenztek a szónokot. *Károlyi Gyula* gróf rögtön honorálja a beszéd szépségét.

— Ugy hiszem — mondja — a törvényhatóság elfogadja azt az indítványomat, hogy a főjegyző ur gyönyörű szavait jegyzőkönyvileg örökítsük meg.

— Elfogadjuk! De valamenyi beszédet meg kell örökíteni — hangzik.

— Megörökítjük! — folytatja a főispán — és kinyomatjuk.

Ekkor olyan közbeszólás hangzik fel, amely a Rákóczi-ünnepélyi meghívó kapcsán lett aktuálissá. A közbeszóló *Nagy Sándor* úr., aki oda kiáltja:

— De majd nyomdába nyomassuk ki!

— Kinyomatjuk és szétosztjuk a törvényhatósági bizottság tagjai között.

Thaly Kálmán ünneplése.

A főispán ezután a következő indítványt teszi:

— Midőn a nagy fejedelemnek és bujdosó társainak emlékét ünnepezzük; emlékezzünk meg arról a férfiről is, akinek oroszlanésze van abban, hogy a fejedelmi hamvakat hazahozták. Indítványozom, hogy *Thaly Kálmán*nak a következő szövegű táviratot küldjük el:

Méltóságos *Thaly Kálmán* országgyűlési képviselő urnak! *Budapest*. Arad városának törvényhatósági bizottsága Rákóczi Ferenc

emlékezetének szentelt mai diszközgyűléséből hazafias hálaájának és köszönetének kifejezése mellett üdvözli Méltóságodat. A nagy fejedelemnek hazai földön nyugó hamvai és az 1906. XX. évi törvények eltörölhetetlen emlékoszlopát állítanak *Thaly Kálmán*nak minden magyar szívében. *Károlyi Gyula* gróf elnöklő főispán.

Zugó helyeslés és tapsvihar követi a főispán indítványát. Zajosan üljenezik *Thaly Kálmán*at.

A főispán végül leendő szavakban rekesztí be a diszközgyűlést, mely a Rákóczi-induló hangja mellett ért véget.

A Rákóczi-törvény meghirdetése.

A közönség ezután levonult a városháza előtti térre, ahol fekete, élő kövénként állt már a nép. Előtte a rendőrök vontak kordont. A városi és a megyei előkelőségek és a küldöttségek a kordonon belül foglaltak állást. Kis vártatva felhangzottak a tárogató melábus dalai. *Jóánovits Sándor*, *Szathmáry Miklós* és *Szathmáry Károly* adtak elő csodaszép melábus kuruc dalokat. Minden szem az erkélyre meredt, ahonnan művészies előadásban, gyönyörű összhangban hangzottak az édes-bus dalok. A tömeg fejről lerepült a kalap. Hajadon föl állt a helyén é. az utolsó akkordok elhangzása után lelkes üljenezésben részesítette az előadó művészeket.

Majd egy díszruhás ifju, *Balási Gyula* szavalt el mély bariton hangon egy alkalmi költeményt.

Ezután *Institoris Kálmán* polgármester lépett az emelvényre és riadó üljenezés közben újból meghirdette a Rákóczi-törvényt.

Az ünnepi szónok *Szendy János* volt, aki lelkes beszédet mondott, hatalmas páthosszal. Beszédét így fejezte be:

— Magyar hadsereg? Meg kell lenni! Meglesz! A tisztikar már megvan, a vezérkar már itthon van, itthon van Rákóczi, itthon van Bercsényi, itthon van Thököly, a kuruc király, fontos neje, a magyar nő örökszép ideálja, a hősielkü Zrínyi Ilona, a Rákóczi édes anyja is itthon van, itthon van a kurucvilág színe, lángja. Azon a földön, amelyet az ő szent hamvait megihletnek, nincs helye az ingadozásnak, a meghátrálásnak, a buta, renyhe közönynek, nincs helye a loyaltás szentséges palásújában lappangó szemtelen hasonlóságnak, a bűnnek, a hazaárulásnak, a politikai küzdelem porondján nincs helye a haramiáknak, a hiénáknak; ki kell tépnünk, kit-pjük a gyökereiket a közlélektől, eügetjük lángoló gyűlöletünk emésztő tűzében és a fertőzötes hamut odavágjuk százados ellenségeink arcába, oda szorjuk, ahova való, a személdombra, a gyehennára. Vagy tán abban bízok — ti fekélyek a haza szent tétén — hogy a Rákóczi kardja nem suhint többé. Rákóczi nem halt meg, a megváltónak nincsen halála, a szívünkben, az agyunkban, a vérünkben lángol a lelke. A Rákóczi név történelem, hitvallás, lobogó, amely alatt ma egy taborban áll az egész nemzet, felvértezve, megacélozva, elszánva életre, halálra. Előre nemzetem! Előre a diadalomig! Velünk van a jog, velünk van az igazság és a haza akarata, kormánypálcája az igazság: vetünk lesz az Isten, a szabadság istene, a népek istene, Amen!

A magasztos ünnepély a Himnusz előnkölésével ért véget. A közönségnek az a része, amely a diszközgyűlésről kiszorult, ezután felvonult a díszterembe, hogy megnézzék a díszítést és a nagy fejedelem arcképét.

Ifjusági előadás.

Szendy Mihály igazgató a Rákóczi-ünnep alkalmával ma délután logyen előadást rendezett a tanulóifjuság számára. Mintegy 1500 tanuló töltötte meg tanáraik vezetésével a színházat. Minden társalgási helyre jutott egy-egy lelkes ifju, aki lankadatlan figyelemmel leste az előadás minden mozzanatát. Az ifjusági előadás műsora megismétlése volt a tegnapi díszelőadásnak.

A kereskedők ünnepe.

Az Aradi Kereskedők Körs minden tekintetben sikerült, lelkes ünnepet rendezett ma este az ipartestület dísztermében II. Rákóczi fejedelem emlékére. A dísztermet egészen megtöltötte a kör tagjaiból és egyéb érdeklődőkből álló közönség, amelynek sorában nagy számmal voltak a hölgyek.

Elsőben *Sennenschein* Armin szavalta tüzelt, nagy hatást kelteve *Bujdosó Rákóczi* című kuruc-korabeli költeményt, amelyért megtapsolták.

Azután a tárogatónak egyik mestere, *Joannóvics* Sándor játszott a kuruc hangszeren, cigányzene kísérete mellett, több kuruc nótát. A közönség óriási lelkesedéssel tapsolta a *Joannóvics* nak kétszer is meg kellett toldani a számát, előbb egy vidám nótával, azután a *Lavotta* szerénádjával.

Végül *Fényes* Sámu dr. a jeles író tartott szónoki szépségekben gazdag, tartalmas beszédet, amelyben II. Rákóczi Ferenc fejedelem törekvéseinek, harcainak jelentőségét méltatta. A kuruc szabadságharc egyes mozzanatait kiragadva, meggyőzően fejtegette, hogy a Rákóczi-felkelés voltaképpen a köznép szabadságharca volt, amelyet az oligarchia ellen jogiért vívott. És ez a szabadságharc nem ért véget a majthényi síkon s nincs befejezve azal, hogy Rákóczi hamvai hazai földben nyugszanak, mert azt a jelen nemzedéknek is folytatni kell.

A gyönyörű beszédet kitűnő lelkesedéssel fogadták s a szónokot hosszasán éljeneztek.

A „gyémántos herceg“ hagyatéka.

Érdekes párisi pör.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10

A párisi polgári törvényszéket most egy több milliósi örökösödési per foglalkoztatja, amelyet nemcsak az óriási pertérgy tesz kiválóan érdekessé, hanem ez is, hogy benne egy német fejedelmi utód áll szemben Genf városával. A rendkívüli per története — mint Párisból jelentik — a következő:

Károly braunschweigi herceg, az utolsó *Vilmos* hercegnek 1830-ban elűzött testvérbírája, 1878-ban bekövetkezett halála előtt ötvenmillió márkára becsült vagyonát végrendeletileg Genf városra hagyta, hálából azért a vendégszeretetért, amelyet élete utolsó éveiben Genfben élvezett. A hagyatéka jelentékeny része gyémántokból állott; a herceg ugyanis szenvedélyesen gyűjtötte a gyémántokat és ezért nevezték el *gyémánthercegnek*. Végrendeletében kikötötte, hogy Genf város viszonzásul emeljen neki nyilvános emlékművet, a veronai Scaliger-emlék mintájára. A herceg ugyan s hogy sem szolgált rá arra, hogy emléket megörökítsék, de hát ötvenmillió vőgre is ötvenmillió és az emlékmű elkészült. Körülbelül két millióba került, de oly gyarló anyagból volt a talapzata, hogy a súlyos lovas-szobrot le kellett venni róla, aztán az emlékmű mellé állították a földre.

Csakhamar azonban nagyobb bosszuság is érte Genf városát. Ugyanis *Károly* hercegnek egy *Colville* nevű angol hölgytől származott természetes leánya, akit a herceg — merőben érvénytelenül — „*Colmar* grófnője“ címmel tüntetett ki s aki később egy *Cwry* nevű francia „grófi“hoz ment nőül, perrel támadta meg a végrendeletet, magának követelvén az örökséget. A „grófnő“ ügyvédje nem kisebb ember volt, mint *Waldeck* *Russau* volt miniszterelnök, akinek sikerült is a francia bíróságok előtt megnyerni a pert s az időközli kamatokkal és

kamatokkal száznyolcvanmillió koronára felszaporodott hagyatékot.

A roppant pernyerés azonban mind-éddig csak a papíron maradt, mert a francia bíróságok ítéletét a szabad Svájc területén nem lehetett végrehajtani. Időközben meghalt a grófnő s most a leánya, özvegy *Fournierne* fordult a párisi törvényszékhez azzal a kéréssel, hogy anyja jogait ruházzák őreá és nyujtsanak neki módot a megítélt követés behajtására. Az első kérelmet előreláthatóan teljesíteni fogja a francia bíróság, de a második aligha teljesíthető, mert a francia végrehajtók nem mehetnek Genf-be foglalni, a genfi hatóságokat pedig nem kötelezik a párisi ítéletek.

Románok egymás ellen.

Mi történt a választásokon?

Érdekes sajtópör.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10

Szenvedélyes hírlapi polémia keletkezett múlt év folyamán a román sajtóban, amely szoros összefüggésben volt az 1905. évi képviselő választásokkal. A délvidéki románság két ismert alakja, *Cosma* Aurél dr. temesvári ügyvéd és *Voniga* Dávid gyiroki román pópa kelt vitára egymással a román lapok hasábjain. *Cosma* Aurél az aradi *Tribunát*, *Voniga* Dávid pedig a temesvári *Controlát* választotta.

Cosma a *Tribunában* azzal vádolta a román papokat, hogy öt forintért és egy gulyáért a kormánypárti jelöltek szavazataikat. *Voniga* erre a *Controlában* a következőket felelt:

Hát azok az ötös bankok, amelyekről *Cosma* ur papjaink jellemének és meggyőződésének rovasára beszél, eszünkbe juttatnak egy mandátum felött kötött 30 000 koronás üzletet. *Cosma* ur nem volna szíves nekünk megmondani, hol és ki csinálta ezt a szép és jól jövedelmező üzletet? Minden nek megjön a maga ideje... de hát ki bírja betömni az emberek száját?”

Voniga ezzel az 1905. évi január 26-iki vizaknai képviselőválasztásra célzott, amely körülményben *Cosma* akkor jelölt volt *Markbreit* Gyulával szemben, de visszalépett. *Voniga* ezt úgy tünteti fel, mintha *Cosma* a visszalépésért 30 000 koronát kapott volna, vagyis meg lett volna vesztegetve. Később ugyancsak a *Controlában* *Rotáriu* Pál ügyvéd toliból jelent meg egy cikk, amelynek szövegébe *Voniga* a következőket s urta be:

Rotáriu ur szerénysége itt nagyon megszűnt, amikor nem mondja meg egyenesen és nyíltan *Cosma* ur szemébe, hogy akkoriban általa segélyezett és fenntartott diák volt *Viperakölyök* volt, aki most kinevezkedt, megmarja és megmérgezi a jótévő keblet, amelynél melegedett és amely zsenekorában neki menedéket nyujtott. Majd így folytatja: „Ami az egykori Rotáriu ur segélyezett diák és ma temesvári ügyvéd mond és tesz, az nem tájékozatlanság, hanem pokoli rosszasság, egy ördögös lélek megnyilvánulása minden érzelmeiben, melyekkel még bírhat.”

Az erős támadások miatt *Cosma* Aurél dr. feljelentést tett *Voniga* Dávid ellen rágalmazás és becsületesítés miatt. *Csirovics* Tamás, a *Controla* szerkesztője az első cikk szerzőjének *Patićiu* Traján dr. temesvári gör. kel. esperesét mondotta, az utóbbi közlemény szerzőjének pedig *Voniga* Dávidot nevezte meg. Időközben azonban *Voniga* mindkét inkriminált cikért magára vállalta a felelősséget.

A temesvári törvényszék vádtanácsa *Voniga* Dávidot vád alá helyezte rágalmazás és becsületesítés miatt és most került az érdekes ügy a

büntető törvényszék elé. Előnk volt *Gerdánovics* Sándor kir. ítélőtáblai bíró, szavazók: *Szász* János dr. és *Viski* Sándor. Vádlottat *Hajdu* Frigyes dr. országgyűlési képviselő védte.

Voniga Dávid előadta, hogy a hírlapi polémia nem provokálta és cikkel csak válaszul szolgáltak *Cosma* támadásainak. Ha *Cosma* megbántottának érzi magát, kész sajnálkozását kifejezni.

Cosma Aurél dr. magánvádoló hivatkozik a vádiratban előadottakra. *Voniga* a legdurvább módon intézett ellene támadásokat, a melyek őt becsületében mélyen sértik és valódságuk esetében a köznyilvánosság tenédek ki. Kéri vádlott példis megbüntetését.

Hajdu Frigyes dr. országgyűlési képviselő védenca érdekében bizonyítja, hogy a rágalmazás tényálladékát az inkriminált közlemények nem állapítják meg. Ebben a tollhárcba nagyon belejátszott a politikai szenvedély is, amely bizony elvakít. Kéri védenca felmentését.

Cosma Aurél dr.: Az egész ügynek az a rugója, hogy *Voniga* és társai őt a szenati tagságból kiakarták tenni, azért indították ellene a hejszát és tervüket sikerült is keresztülvinni.

A törvényszék erre meghozta az ítéletet, amely *Voniga* Dávidot bűnösnek mondotta kétrendben sajtó újin elkövetett becsületesítés vétségében és ezért az első vétségért 40 korona fő és 10 korona mellékbüntetésre, a második vétségért pedig 80 korona fő és 20 korona mellékbüntetésre, összesen 150 korona megfizetésére ítélte. Azonkívül kötelezte a *Controla* kiadóját, hogy ez ítéletet közölje, magánvádolónak pedig száz korona kötséget ítél meg. Ugy a vádlott, valamint védője a magánvádó felebezést jelentettek be.

Gyilkos ügyvéd.

Megölte az anyósát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10

A napokban *Baden-Badenben* nyílt utcán agyonlőtték *Mollitor* főorvos özvegyét és a gyilkossággal az asszony vejét, *Hau* Károly ügyvédet gyanúsítják. Mint *Londonból* jelentik, az ügyvédet ott tegnap elfogták. Egybenként a gyilkos ügyvédről a következőket jelentik:

Hau Károly ügyvéd, aki *Londonban* *Charles How* nak írta magát és mindössze huszonöt éves, már hosszabb ideje lakott *Londonban*. Felesége, a magyarországi főorvosnő leánya, hat éveivel idősebb nála. Öt év óta házastársak és egy hároméves leánygyermekük van. *Hau* néhány héttel ezelőtt a kontinensra jött, felesége azonban nem kísért el és haték óta ki sem mozdult *Londonból*. Sejtése sem volt arról, hogy mi célja van férje utazásának. Az elmúlt héten *Majna-Frankfurtból* levelet kapott férjétől, melyben ez tudatja, hogy 8 órára haza érkezik, de lelkére kötötte, hogy tartózkodásának helyét és megérkezésének időpontját a legnagyobb titokban tartsa. A londoni rendőrség a baden-badeni rendőrség távirati megkeresésére tartóztatta le.

Baden-Badenből a gyilkosság részleteiről a következőket jelentik: *Mollitorne* nemrégiben táviratot kapott Párisból, amely arról szólt, hogy azonnal utazzék ott élő leányához. Kiszült azonban, hogy a távirat hamis, mire *Mollitorne* nyomoztatni kérte a feladót. A nyomozást *Graef* baden-badeni postafelügyelő vezette. Kedd délután öt órakor a telefonhívatalban megjelent egy ur és a *Mollitor-villáma* kért összeköttetést. Az illető a postafelügyelő nevében azt közölte *Mollitor* néval, hogy a hamistávirat feladó üzvege beérkezett és szíveskedjék a postahivatalba

fáradni. Az asszony azt válaszolta, hogy már késő van, villája messze fekszik a postahivataltól, másnap azonban feltétlenül bemegy. Erre az ismeretlen azt válaszolta, hogy az ügy sürgős, azonnal jöjjen. Molitorné erre leányával félhatkor utnak indult a postahivatal felé.

A tettes, úgy látszik, ismerte a helyi viszonyokat és tudta, hogy Molitorné melyik úton szokott menni, amennyiben a villából három úton lehetett a postához jutni. A Molitorné által használt ut nagyon kedvezett a tettesnek, mert ez az út a Lichtenthaler sétány sűrű fái közt vezetett, ahonnan igen rövid idő alatt lehet az állomásra jutni, úgy, hogy a gyilkos biztosan elérhette a 6 óra 23 perckor induló vonatot. A gyilkos revolverből rálőtt az asszonyra, aki szörnyet halt.

Kisérétében volt leánya, ki anyja segítségére sietett, csak annyit látott még, hogy a gyilkos az erdőbe, a vasút felé igyekezett. A gyilkosnak bizonyára tudomással kellett bírnia a párisi táviratról és arról, hogy Molitorné összeköttetésben állott a postafelügyelővel, aki a távirat dolgában nyomozott. Az is kétségtelennek látszott már az első percben, hogy a gyilkos valami összeköttetésben állhatott a Molitor-családdal.

A rendőrség nyomozni kezdett és megállapította, hogy Molitorné veje, Hau ügyvéd harmadikától ötödikéig Majna Frankfurtban időzött, a pályaudvar melletti szállóban volt megszállva és egy ottani borbélynál álszakált és parókat vásárolt. E nyomokon haladva Hau bűnössége oly alaposan meggyőződött, hogy elrendelték letartóztatását.

A baccarat.

★
Szabad a játék.

Arad, november 10.

A bac-szenvedélyről, mely most oly ijesztő mértékben dühöng a főváros minden klubjában és Aradon is, immár az egész ország beszél. Hogy a játékdüh mérhetetlen arányokban graszál s hogy ehhez hasonló hazardériára még nem volt példa, azt mindenki tudja s nézeteltérés csak abban a tekintetben merül föl: vajjon lehet-e valakinek joga ahhoz, hogy felmótt, önálló emberek cselekedeteit korlátozza?

Mivel sokakat érdekel az a kérdés, vajjon van-e rá mód, hogy a klubokban a baccarat-játékot valamely hatóság beszünttesse, egy újságíró tegnap fölkereste Boda Dezső dr. államrendőrségi főkapitányt s beszélgetett vele erről a szomorúan aktuális témáról. A főkapitány nyilatkozatából kiderül, hogy a *hatóság e dologban abszolútum tehetetlen*. Amíg a törvény idevágó paragrafusait meg nem változtatják, akár ezerszám ki lehet fosztogatni az embereket, anélkül, hogy ezt bárki is megakadályozhatná.

(Mit mond a főkapitány?)

— A rendőrség teljesítséggel tehetetlen a kaszinókban lábrakapott hazardjátékokkal szemben, — mondta Boda Dezső főkapitány. — Béklyót rak kezünkre a kihágási büntető törvénykönyv 1879. évi 40 ik törvénycikkének 87 ik szakasza, amely csakis a nyilvános helyiségekből tiltja ki a hazardjátékokat. Már pedig a klubhelyiségek nem nyilvánosak s így azok belügyeibe a hatóságok bele sem avatkozhatnak.

— Méltóságod, hír szerint átiratot intézett a kaszinók elnökségéhez, s felhívja őket, hogy tartózkodjanak a hazardjátékoktól, — mondotta az újságíró.

— Ezt annak idején tévesen közölték a lapok, mert én csak egy elnökhöz fordultam.

ennek is meg volt a maga különös oka. Hiszen mondtam, hogy az említett törvényszakas utját állja a kaszinókban pusztító baccarat és egyéb közveszélyes játékok betiltásának, s így sem közvetlenül, sem közvetve meg sem kísérelhettem, hogy ellene tegyek valamit. De a minap valami álneves egyén levelet intézett hozzám s ebben arra figyelmeztetett, hogy az egyik budapesti kaszinóban rendszeresen játszsák a baccaratot, s így elvárja tőlem, hogy mint a budapesti államrendőrség főkapitánya, nem fogom összekulcsolt kezekkel nézni azt a fosztogatást. Én erre elküldöttem a levelet az illető kaszinó elnökének. Ez felel meg a tényeknek. A többi kaszinóhoz semmiféle átiratot nem intéztem, mert a törvény értelmében erre jogom nem nincsen. És mindaddig, amíg az 1879. évi XL. t. c. 87 ik §-át akár *novelláris*, akár *más úton meg nem változtatják*, a hatóság tehetetlen a klubokban pusztító epidémiával szemben. Hiszen e törvény hatályba lépése után néhány héttel történt, hogy a rendőrség leleplezte egy francia márké játékbankját a fővárosban, s ekkor esett meg az a fonákság, hogy a bünbarlangra majdnem kimondotta a hatóság, hogy nincsen nyilvános jellege. Csak később helyezkedett arra az elvi álláspontra, hogy az olyan helyiségek, mint például a közelmúltban leleplezett Bod Elek-féle bünbarlang volt, nem tekinthetők zárt körűeknek, mert ide minden megszorítás nélkül bárki bejuthat. Azt természetesen fölösleges hozzátűzöm, — jegyezte meg mosolyogva a főkapitány — hogy bárkik alatt azokat értem, akiknek elegendő pénzük van arra, hogy — veszíthessenek.

(Felhívás a nőkhöz.)

Egy estilap írja ma: A fővárosban ezidő szerint a következő modern kényelemmel berendezett templomok állanak a baccarat híveinek rendelkezésére;

a Nemzeti Kaszinó,
az Országos Kaszinó,
a Parkklub,
a Fészek,
az Otthon,
a Lipótvárosi Kaszinó
Eresébetvárosi Kaszinó,
és az egyik Jósefvárosi Kör.

Ez a névsor feltétlenül hiányos. Tömérdek apró társaság van még, amely szintén a kölcsönös kirablás nemes céljára alakult. De ha csak ezt a fentebbi listát vesszük is számba, láthatjuk, hogy a főváros társadalmának minden rétege részesül a baccarat áldásaiban. Klubok tagajánló táblái bámulatos föllendülésről tesznek tanubizonyságot. A budapesti publikum, amely eddig par excellence kávéházazó publikum volt, egyszerre fölcsapott a klubélet lelkes hívének. Mindenki klubtag akar lenni, mindenki részt akar venni a klub társadalmi és kulturális munkájában, mindenki baccarázni akar.

A baccarat körül tolongók nyolcvan százaléka olyan ember, aki *sokasem volt aselőtt királyas*. Akik mindig a legpéldásabb gondtal ügyeltek számvetéseikre és a legirtózóbb megvetéssel beszéltek a kártyásokról, mosolyogva, könnyed érzéssel ülnek a baccarat-asztal mellé... Hiszen csak egy-két koronáról van szó! Ha megnyerjük, új keztyűt veszünk a feleségnek. Ha elvesztjük, — no az se nagy csapás. Elvégre hányan vannak, akik ennyi pénzt itálra költenek és még a szervezetüket rongják vele. Már akkor okosabb dolog itt elszórakozni egy-egy jámbor koronácskát megkockáztatva.

Az ám! A szerencsétlen nem is sejtli, hogy azokból a kis koronákból észrevétlen láncot vernek a gonosz manók és örökre kalspáják ahhoz az asztalhoz, mely oly zöld, mint a re-

ménység es mégis oly fekete, mint a ravatal. Aki ez asztal vonzási szférájába kerül, mire sem megy sziklaszilárd családi erényeivel, fogadalmával, meggyőződésével sem. Itt nincs jó férj, nincs mintaszerű apa, kifogástalan ökonómikus, — éppugy odasodródik mindenki a játék kelles közepébe, mint az örvénybe bele-sodródik a virágszirom éppugy, mint a hulladék.

Az anyákhoz és hitvesekhez szólunk most. Az ő boldogságukna, életüknek legelszántabb, leg-gonoszabb ellensége a baccarat. Az ő kötelességük, hogy sikra szálljanak ellene. *Szervezzenek nagy deputációt és induljanak harcba családai tűzhelyük gyermekeik érdekében!*

MULATSÁGOK.

(=) Házlest. Az Aradi Kereskedők Köre november hó 17 én szombaton, Láng testvérek (szelött Kass) vendéglőjének külön termében táncfal kapcsolatos, vidám *házi estélyt* rendez, amelyet vonzó műsor vezet be. Az estély kedves s előreláthatóan bevezetője lesz a kör ez idei szórakoztató évadjának.

(=) Műkedvelő előadás. A magyarországi vas- és fém munkások országo szövetségének aradi csoportja november hó 17-én, szombaton este 8 órakor a városi régi vendéglő termében a könyvtára avára műkedvelői elődással egybekötött táncestélyt rendez. Színpadra kerül: *Ami az erdő mesél*, népszínmű három felvonásban. Belépő díj: személy-jegy 1 kor. Karzat 40 fill. Jegyek előre válthatók a vezetőségnél a Munkás Otthonban és Muskát Miksa üzletében.

Csata egy orfeumban.

Megverték a számológyművészt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 10.

Az újpesti orfeum az Árpád-utcában létezik, a negyvenedik szám alatt. Tegnap hajnalban nagy verekezés volt az orfeumban, a főpincér, aki maga is bohém-ember, nekiment Frankl Hermann számológyművésznak és megpofozta. A számológyművész nem vesztette el a lélekjelenlétét, megszámolta a pofonokat és visszaadta. Ebből keletkezett a nagy csata.

Őt kezdődött a dolog, hogy Fuchs Lajos karmester nyugodtan kávézott az orfeum kávéházában. Hajnal volt már, vidáman mulatozott a társaság, a sok sanzonett énekesnő, a szalon-humorista, a népművésznő, a légtornászember és maga a direktor. Folyt a szódavíz, duhajkodtak a legények, alig férték a bőrükbe. Különösen a gummiember ugrándozott.

Három óra felé belépett a helyiségbe Frankl Hermann vándor számológyművész, akit a társaság harsány éljenzéssel fogadott. Frankl megköszönte az üdvözlést, azután feketét rendelt trabukkó szivarral. Előbb azonban, mint egy számológyművészhez illik, megszámolta az aprópénzt.

A társaság tovább mulatott, azután távoznál készültek. Ekkor történt a baj. Villi, a zordon fizetőpincér oda lépett Frankl elé és így szólt:

— Mi lesz a fizetéssel?

— Én már fizettem, — mondta Frankl — egy feketét és egy trabukkót már kifizettem! Tovább nem beszélhetett, kapott egy pofont, utóbb még többet, és óriási csata tört ki, melyben egyképpen résztvett a kar s a szóló-személyzet.

A vége az lett a dolognak, hogy szegény számológyművészt bekísérték az újpesti kapitányságra, ahol még el is ítéltek husz korona pénzbüntetésre. Az orfeumban pedig elmaradt az előadás, mert a tagok nagyrésze megszebesült az ütközetben.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: A dolovai nábob leánya, színmű. Este: A milliárdos kisasszony, operett. (Bérlet C.)
Hétfő: A milliárdos kisasszony, operett. (Bérlet A.)
Kedd: Az ördög cimborája, színmű. (Bérlet B.)
Szerda: Valjunkt el, vigjáték. (Bérlet C.)
Csütörtök: Rosenkranz és Gildenstein, vigjáték. (Bérlet A.)
Péntek: Rigoletto, opera. (Bérlet B.)
Szombat: Rigoletto, opera. (Bérlet C.)

Dal a panamakalapról.

Betét „A milliárdos kisasszony” című operettből. Szövegét írta: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Mullen J. B. Budapesten Kornai Berta tette páratlanul népszerűvé ezt a dalt, nálunk Rontay Boriska adta elő nagy sikerrel a mai premieren.

Kerek nagyságu s akár a torony,
A nők kalapja!
Virág, zöltség marokszámra virul,
Pompázik rajta!
Egész állatseregletre való
Madár ül rája!
Nézzék, mily finom, mily egyszerű, szép,
E lányka panamája!

Penzem, az nincsen nekem,
Ám van egy panamám.
Nézzék mily ritkák pé dány!
Örökbe hagyta rám a mamám!
Nem gyárt ilyet a Pórfi,
Sem a kalapkirály,
Bajos, kacér kis jószág.
Csupa költészet a panamám!

Ha gyűröm, gyurom, el nem szakad ő,
Mindent kiállja!
Akárminő nagy selym is helyezek,
En ime rája! (Rául a kalapra)
Mindent megrág az idő vasfoga?
Ez kérem frázis!
Hordhatja még az én kis panamám
Akár az unokám is!
Pénzem az nincsen nekem, stb.

Nem gondolnám bizony én, hogy e lány
Aggszüz maradna!
Ifju, formás és a csókja olyan,
Akár a manna!
Nem lesz nehéz egy ifju, szép legényt
Elbabonázni!
S ha már belőlem menyecske leszen,
De jó lesz panamázni!
Pénzem az nincsen nekem, stb.

A színházban még más strófákat is énekelnek; azokat egyenesen Kornai Berta számára íratta — a Magyar Figaró.

A milliárdos kisasszony.

(Operett 3 felvonásban. Írta: Lindau Károly. Zenéjét szerzte: Strauss József. Bemutató előadás.)

Gyors egymásutánban a második nagy operett sikerről számolhatunk be. A milliárdos kisasszony mai bemutatója a Vig özvegy sikerének megismétlése volt. Zsufolt ház mulatott Lindau ötletes szövegén és gyönyörködött Strauss telivér operett muzsikájában.

A milliárdos kisasszony zenéje ötletes, invenciózus, tartalmas muzsika, csupa keringő motívum, ami egyszeri hallás után ott cseng a fülkben. Ez a zene magában véve sikert jelent, melyet a darab meséje csak növel. Az egész mese rövid pár sorban elmondható. Betsy, a milliárdos kisasszony kezéért két hozományvadász egy hülye szerb herceg és egy nyegle tönkrement mánás huszárhadnagy pályáznak. A terveket két hivatásos zsidó házasságközvetítő hajszolja fel. A milliárdos lány, meilözve a két pártivadászt, Véry Ákosnak, apja titkárnak nyújtja kezét.

Maga a mese így szárazon elmondva, nem valami mutatós, ellenben a darab összes alakjai annyi ötletességgel, pazar humorral vannak beállítva, hogy a közönség ki nem fogy a kacagásból. A szerző utasításai nagy szerepet juttatnak a rendezésnek. Egy milliárdos millióje csakis fényes lehet, a díszletezés pompája tehát egyik alapfeltétele a sikernek. A milliárdos kisasszony a legtökéletesebb rendezésben került színre. A kiállítás fényes volt, a tömeg jelenetel színesek és elevenek, a magánszereplők toalettjei izlészesek és föltűnést keltek.

Maguk a szereplők mindent elkövettek a siker érdekében. A milliárdos kisasszonyt Zsigmondy Anna adta. Külső előnyei mellett, ma határozott művészi sikere is volt. Szépen énekelte, temperamentumosan jászott. A veréb-dalt annyi finomsággal énekelte, hogy a közönség percenkig tapsolta. Sz. Rontay Boriska a masamod lány szerepében pajzán jó kedvével, bravuros táncával, kellemes énekével nagy hatást keltett. A második felvonás végén előadott Panama dalában annyi kecsesség, díszkrét pikantéria volt, hogy Rontay Boriska ezzel sz egyetlen énekszámmai állandó sikert biztosíthat a darabnak. Fenyvesy Margit egy állandóan szerelmes hölgy szerepében kellemes alakítást nyújtott, toalettjeivel pedig valóságos föltűnést keltett.

A két vőlegény-impresszáriót Nyáray és Borbély adták. A két zsidó ügynököt annyi jó ízű humorral, különös ízzel adták, hogy a közönség valóságos kacagó rohamokat kapott minden egyes jelenetüknél. A két kérő Szathmáry és Hunyadi mulatságos alakok voltak, különösen Szathmáry bamba hercege szerzett sok derűtséget.

Az előadás biztosította A milliárdos kisasszony állandó sikerét. H. G.

* A filharmonikusok első hangversenye. Megemlékeztünk arról, hogy a régi, jó hírnévnek örvendő aradi Filharmonia társaság ez évben Zellner Sándor karmester vezetése alatt több nagyszabású hangversenyre készül. A társaság hetenként több ízben próbát tart és az előadandó művek betanulása annyira haladt, már első hangversenyüknek napját is kiűzték. A Filharmoniai társaság hangversenyeit mindig vasárnap délután fogja megtartani. Az első hangversenyre, amely a Fehér Kereszt-szálloda nagytermében december 2-án délután 5 órakor lesz, a társaság rendkívül élvezetes műsort állított össze. A műsoron szerepel Schubert örök-szép C. dur színtóniája és Wagner Parsifal előjátéka; különös érdekességet fog a koncertnek kölcsönözni, hogy műsorába Massenet „Scènes Pittoresques” művét is felvették, mely zeneköltemény előadása a Leipziger Gewandhaus és bécsi filharmoniai társaság múlt évi hangversenyein rendkívül sikert aratott.

* Vasárnapi előadások. Mint jeleztük, vasárnap délután Herczeg Ferenc színműve: A dolovai nábob leánya kerül színre, elsőrangú szereposztásban. Herczeg darabja még mindig állandóan nagy közönséget vonzott eddig a színházba. Este Strauss operettjét, a ma bemutatott Milliárdos kisasszonyt ismétlik meg a premier szereposztásában. Hétfőn ugyanezt adják.

* Aradi művész képe a nemzetközi tárlaton. A budapesti Műcsarnok téli nemzetközi kiállításába, amely november 15-én nyílik meg, fölvetette egy kiváló tehetségű aradi festőművésznek: Urhegyi Alajosnak egy festményét is. A képnek címe: Utirészt s az aradi cigány-városrész mögötti tájnak egy részlete van vászonra vetve azzal a megkapó, jellegzetes művészettel, amely Urhegyit a tájképfestők között mesterré avatta. A kitüntetés, amelyivel a Mű-

csarnok a legjelesebb, elismert festők között adott neki helyet, csak újabb láncszeme Urhegyi sikereinek s nagy örömet kelt mindazok körében, akik benne nemcsak az országos hírvű művészt, hanem a város egyik legrokonszenvebb emberét szeretik.

* Rigoletto. Verdi egyik legsikerültebb alkotása, a Rigoletto lesz az aradi színház legközelebbi opera-előadása. A művezetőség már hetek óta tartja a próbákat az operából s mindent elkövet, hogy az előadás méltó legyen a már elismert névhez. A főbb szereplők a következők: Gilda — Schubert Jenny, A herceg — Ferrari István, Rigoletto — Lászlav, Parafucile — Hunyadi, Magdaléna — Fenyvesi Margit. A Rigolettót két nap egymásután, pénteken és szombaton adják.

* Aradi zeneszerző nótái. Egy fiatal aradi zeneszerző munkája jelent meg a zenevásár újdonságai között. Két kuruc dal van Tárogató hangok cím alá foglalva s a szerzőjük Radványi (Rigler) István. A szerzőnek még aradi diák korában jelent meg az első kompozíciója, Antonia mazur címen. Az Antonia mazur után más révén beszéltek a fiatal diákról. Eltűnt hazulról: Kalandokra vágyott; de csak Fiuméig jutott s onnét hazahozták. Végül a színipályára lépett. Fölvették az országos színművészeti akadémiába s a második év elvégezte után most a Nemzeti Színház ügyelője lett. A Tárogató hangok Nádor Kálmán kiadásában jelent meg és Császár Imrének, a Nemzeti Színház művészenek van ajánlva. A két kuruc nótának szövegét is ő írta. Az egyik borongós bangu, a másik élénkebb, a kuruc motívumok tetszetősen csillannak rajtuk meg. Ilyen ügyes szerzemény, amely előreláthatóan népszerűségre fog jutni.

Wekerle a választójogról.

A kormány beváltja ígértét?

(Interpelláció a képviselőházban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 10.

Egy nemzetiségi képviselő interpellációjára Wekerle Sándor miniszterelnök ma hosszú nyilatkozatot tett a Házban a választói jog reformjáról. Nem szoktunk egyetérteni a nemzetiségi képviselők vélekedésével, de ma igazat kell adnunk az interpelláló Vajda Sándornak, aki a miniszterelnök válaszára azt mondta, hogy nem mond benne semmit.

Mert azt, hogy a reform készül és pedig a nemzeti szempontok érvényesülésével, azt oly természetesen találja az ország, hogy hangsúlyozni sem kell. Az most már az iránt érdeklődik, hogy valóban általános, titkos és községenkénti lesz-e a választói jog, fölruhazza-e a nép legszeleesebb rétegeit is a legszebb alkotmányos joggal és mik azok a főbb irányelvek, amelyek a javaslatban ki fognak domborodni? Erre nézve azonban a miniszterelnök részben mélységesen hallgatott, részben pedig ki nem elégitő nyilatkozatot tett.

Az interpellációról és Wekerle miniszterelnök válaszáról, szószerinti szövegében, az alábbi távirati tudósítást közöljük:

A képviselőház mai ülésének végén Vajda Sándor román nemzetiségi az általános választói jog ügyében interpellált. Vajda elmondta, hogy már nyolcadik hónapja van kormányon a kabinet és még mindig nem tudunk semmit a választási reformról. Kérdi, szándékozik-e a kormány javaslatát legkésőbb a jövő májusig előterjeszteni, hogy a király akarata ne kompromittáltassék és hogy a nép jöghoz jusson.

Az interpelláció előterjesztése után nyom-

ban felkelt Wekerle Sándor miniszterelnök és a következő választ adta:

— Miután a tisztelt képviselő ur hozzám is intézte ezt az interpellációt és különben is olyan kérdéssel van szó, amely az összkormány programjának egy sarkalatos tételét érinti, talán megengedi a Ház, hogy mint arra állásomnál fogva is hívatott, én adjam meg az interpellációra a választ. Arra a modorra és indoklásra nézve, amelylyel jónak látta a t. képviselő ur interpellációját bevezetni, engedje meg, hogy egy megjegyzést tegyek. En alig hiszem, hogy a t. képviselő ur kérdése tulajdonképp hozzám van adressálva. En azt hiszem, hogy nem is e Házhoz beszélt, hanem azokhoz kifelé, akik tendenciózusan mindig azt a látszatot akarják kelteni, hogy ez a kormány programját és különösen annak sarkalatos tételét nem akarja beváltani. (Ugy van!) Azt hiszem, hogy a t. képviselő ur nem is annyira azért intézte ezt a kérdést, hogy megnyugvást idézzon elő, mint inkább azért, hogy megnyugvást ne idézzon elő.

Hodza Milán: *Rossz a lelkiismeretük!*

Wekerle Sándor: T. képviselő ur, ha komolyan keresi az igazságot, ennek a kormánynak nem lehet szemére vetni, hogy az időt pocskolja és nem dolgozik. Ez a kormány lelkiismeretes és nagy munkát folytat az emberi tevékenységnek egész addig a határig, amíg azt valakitől csak megkivánni lehet. Jó lélekkel merem mondani, nem hagyom magunkat úgy állítatni az ország elé, mint akik az időt pocskolják. Mi megoldjuk a megoldandó kérdéseket, megoldjuk abban a sorrendben, amint azok megoldását szükségesnek tartjuk. (Élénk helyeslés.) Hiszen a t. képviselő ur jártas annyira a közigazgatásban és illetőleg az állami teendők eltagolásában, hogy nagyon jól tudja, miszerint azokat a gazdasági teendőket, amelyeket előkészítünk és megoldunk, egészen másutt készítetjük elő, mint a választói törvényjavaslatot. Tehát nem lehet azt a szemrehányást tenni, hogy ezt tesszük és más nem tesszük. Mind a kettőt tesszük, abban a sorrendben, amint azt lehetnek és szükségesnek tartjuk. (Helyeslés.)

Mi állunk a programunk alapján. Igenis, meg fogjuk oldani azt, amit az általános választói jog dolgában ígértünk, meg fogjuk oldani azt, hogy a demokratikus szellem minden modern követelményét érvényesítsük a választások körében, meg fogjuk oldani és valószínűsítenünk azt, hogy minden arra hívatott és képesített tényező bevonassék az alkotmány sáncába. Ez a mi feladatunk és mi nem lelketlen és könnyelmű munkát akarunk végezni. Mi ennek a nemzetnek ezredéves hagyományait és sikereit nem fogjuk könnyelműen odadobni. (Hosszantartó éljenzés és helyeslés.) Mi úgy oldjuk meg majd a kérdést, hogy a megoldás a modern állami élet követelményeinek megfelelően.

De mit fogunk még megoldani, t. Ház? Megfogjuk oldani ennek a nemzetnek biztos historiai fejlődését a jövőre nézve. (Élénk éljenzés.) Meg fogjuk óvni, hogy akkor, amikor igenis a nemzetiségi követelményeknek is eleget teszünk, meg fogjuk óvni, ennek az államnak mindenek felett magyar nemzeti jellegét. Meg fogjuk óvni éppen a népszuverénitás érdekében azt a nagy elvet, hogy igenis a népszuverén akaratát, ne pedig egyes agitátorok akaratát érvényesüljön. (Élénk éljenzés és taps.)

T. képviselőház! Ezeknek a szempontoknak érvényesítésével előterjesztésünkben megfogja majd találni a t. képviselő ur azokat az alkotmánybiztosítókat is, amelyekre ő utalt, de lehet, hogy az alkotmánybiztosítók nem úgy fognak kiesni, amint ő képzeli azokat. (Zajos helyeslés.)

T. Ház! Mi nem könnyelműen vállalkoztunk feladatunk megoldására. A mi feladatunk nem az, hogy könnyedén összehányt törvényjavaslatot terjeszszünk a törvényhozás elé és bizonytalan jövőnek tegyük ki azt a nemzetet, azt az államot. Minden tekintetben teljes garanciát kell nyújtanunk az előhaladásnak és fejlődésnek. Ez komoly, nagy és lelkiismeretes munka, amely egyúttal azt a közeleztettséget rója reánk, hogy azt úgy készítsük elő, hogy e tekintetben minden irányban biztosítékokat szolgáltatni képesek legyünk.

Hígyje el a t. Ház, hogy ebben a munkánkban minket megakasztani semmi sem fog, bár gondolkozóba ejt az olyan jelenség, amely nem az igazság mérőkével, nem a jóhiszeműség látszatával akarja megítélni ezt a mi tevékenységünket. De ez a körülmény, ha gondolkodóba ejt is, legföljebb csak lassíthatja munkánkat, de programunk beváltásától eltántorítani nem fog. Kérem a t. Házat, hogy a választomat tudomásul venni méltóztassék. (Hosszantartó helyeslés, éljenzés és taps.)

Vajda Sándor nincs megelégedve a választással, amelyben a miniszterelnök nem mond semmit.

A Ház tudomásul vette a választ.

Az aradi román püspök a baptisták ellen.

Papp I. János körüti.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10.

Papp I. János aradi görög keleti román püspök ma meglátogatta három aradmegyei egyházát. A látogatás egy templomszenteléssel van kapcsolatban, de annak egyik célja, hogy a püspök személyesen lépjen föl a hívei között mind jobban terjedő baptista áttérések ellen. A püspök utjáról a következő tudósítást vesszük:

Papp I. János püspök, Csorogvár Román papnevelői igazgató, Popovics György szentszéki ülnök, Lisár Miklós lelkész és Suciu Jusztin dr. diakonus társaságában Siklóra utazott, hogy az ottani román egyház restaurált templomát fölszentelje. A fölszentelés alkalmából a püspök tiszteletére nagyobb szabású ünnepek lesznek.

A püspök és kísérete kocsin mentek Siklóra. Ez utját a püspök fölhasználta arra, hogy a közbeeső egyházközségeket meglátogassa. A püspök ma Kurticsón és Mácsán szállt ki, mindkét helyen a hívek a templomban, nagy ünnepiességgel fogadták.

Kurticsón és Mácsán a románok közül több év óta egyre nagyobb számmal hódít az „új hit”: a baptista felekezeti. Ebben a két községben van a baptistáknak a megyében legnagyobb román gyülekezetük, s azok tagjai egyre szaporodtak. Az aradi román zsinat a legutóbbi években több ízben foglalkozott ezekkel az áttérésekkel, de nem tudta utjokat vágni. Most a püspök maga, személyes tekintélyével lépett föl és személyesen kereste föl a kurticsói és mácsai románokat, hogy őket eddigi vallásukban megerősítse, s a további áttérésektől visszatartsa.

A püspök ezután Siklóra ment, s valószínűleg hétfőn tér vissza Aradra.

Az automobil-omnibusz és egy gyáralapítás.

Tárgyalás a Westinghouse-céggel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10.

Az automobil-omnibuszok ügyében Arad város közlekedésügyi bizottsága ma délután újabb ülést tartott Varjassy Lajos h. polgármester elnöklete alatt. Az ülésen a tanács által beszerzett adatok kerültek tárgyalás alá és a bizottság határozata valószínűvé teszi, hogy Aradon már legközelebb létesítik az automobil-omnibusz közlekedést. Ez annál is inkább valószínű, mert az automobil-járat bevezetése esetén kilátás van arra, hogy Aradon egy automobilgyár fog létesülni.

Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk szól:

Varjassy Lajos h. polgármester előadta, hogy a közgyűlés utasította a tanácsot, szerezzék be az üzemköltségekre vonatkozó adatokat és kérjen információt más városoktól, hogy beváltott az automobil közlekedés?

Virág Lajos főmérnök az üzemköltségekről ad felvilágosítást. A szakbizottság a következő számításokat eszközölte: Egy hónapi benzín 1080 korona, a személyzet ruházata 1000 korona. Kocsikilóméterenként számítva a nyomtatványok 25 fillérbe, a személyzet 9 fillérbe, a felügyelet 05 fillérbe, az olaj 079 fillérbe, a kocsi fenntartása 5 fillérbe, a biztosítás 075 fillérbe és az amortizáció 6 fillérbe kerül. A költség tehát egy kocsikilómétert számítva 375 fillér. Minthogy az autók évenként 340.000 kilométert fognak befutni egy évi költség 127.500 koronában kerül. A bevételt 150.000 koronában számította ki a bizottság. Évenként egy millió utasra lehet számítani. A temesvári villamosvasut forgalma a múlt évben 8.600.000 ezer utas volt.

Az ajánlatok közül a legolcsóbb a *Newo Automobil Gesellschafte*. Ez a társaság egy 25 lóerejű kocsit 22.552 koronát kér. A Westinghouse cég 27 lóerejű kocsit 24.720 koronát számít. Ez a társaság azonban kijelentette, hogy ha a város hajlandó kocsikat venni, úgy Aradon egy automobilgyárat fog létesíteni. A Westinghouse cég, egyike a legnagyobbaknak és az egész kontinenst dominálja. Hogy mi jelent a gyár ajánlata azt nem szükséges magyarázni. Ha a város a gyár ajánlatát elfogadja, úgy a már előirányzott 200.000 koronán kívül még 19.600 koronát kell felvenni.

Varjassy Lajos ezután felolvasta a különböző gyárak és hatóságok választát. Kitént, hogy az automobil-járat sehol sincs a város kezében. Berlinben két társasága monopolizálja. Automobil-járat van még Párisban, Münchenben és Bécsben is. A *Direktion der Local-Bahn München* azt a felvilágosítást adja, hogy a kocsik 1905 óta vannak használatban és hogy beváltak. Még több információ is olvasott fel.

Steiner Jakab azon a véleményen van, hogy az automobil közlekedést nem szabad a városi pénztár terhére megcsinálni.

Varjassy Lajos szerint ilyen módon nem lehet nyélbeütni a tervet. A Westinghouse-cég ajánlata azért drágább, mert a kocsiknak nagyobb a lóerejük. Javasolja, hogy a Westinghouse-féle gyártmány megszerzését hozzájárulással közgyűlésnek.

Domokos Lajos úgy véli, hogy az automobil járatra rá fog illeszteni a város.

Révész Adolf színtén azon a nézeten volt, hogy a kérdés felett napirendre kell térni. Most azonban fordult a helyzet. Iparpartólásról van

szó. Valahányszor erről beszélünk, ütjük a nagy dobát és végül a tanácsra fogjuk rá, hogy nem tett semmit. Ha egyszer igazán alkalom van az eredeti ipar pártolására, ne komplikáljuk a kérdést. Ez az ajánlat olyan auspiciumok mellett történt, hogy a terv kivételére van remény. Szólót nem a lovasut elleni ellenszenv vezérli. Az az olcsóbb ajánlat, amelyik tartósabb kocsikat ajánl. Ennek az ökonomiája az, hogy nagyobb ló-erejű kocsikkal jobban és olcsóbban le lehet bonyolítani a forgalmat. Domonkos azt mondja, hogy tanulmányozni kell a kérdést. Hiszen ezt teszi a bizottság. Nem vizsgálunk kész dolgot a törvényhatóság elé. Ha gyáralapításról van szó, úgy fel kell venni a tárgyalások fonalát. Szó is azon a nézeten van, hogy a forgalmat meg lehet kétszerezni. Pártolja a javaslatot, dacára, hogy annak idején ellenkező nézeten volt. De ez nem következetlenség, mert most az aradi ipar fejlesztéséről van szó.

Szathmáry János csatlakozik Révész véleményéhez. A számítások pozitív alapon nyugszanak. A bevétel a minimumra van véve. A gyárat nem az a nyolc kocsi indítja arra, hogy Aradon gyárat létesítsen, hanem az, hogy Arad központja a motoros vasutaknak.

Reisinger Sándor hosszabb felszólalásában bizonyítja, hogy az üzlet reális. Két hétig tanulmányozta Berlinben az automobil-közlekedést és azt tapasztalta, hogy az minden tekintetben megfelel a követelményeknek. Ha újításról van szó, rendszerint feltámadnak az aggodalmak, amelyeknek semmi alapjuk sincs.

Domonkos Lajos, Avarffy Imre dr., Steiner Jakab, Avarffy Géza és Révész Adolf ismételt felszólalásai után a bizottság elhatározta, hogy a szakbizottság javaslatát pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé és hogy tekintettel a Westinghouse gyár ajánlatára, az ezzel a gyárral való érintkezést hozza javaslatba.

TÁVIRATOK.

Oroszországból.

Posen, november 10. Ragóban ma tartóztatták az állomásfőnököt és hat katonatisztet, akiket azzal gyanusítanak, hogy ők követték el a bombamerényletet a bécsvarsói vonat ellen.

Kovno, november 10. Több tárgyban katonai segítséggel esztrózt vizsgálat alkalmával 50 gyanus személyt letartóztáltak.

Pétervár, november 10. (P. t. ü.) Kauffmann közoktatásügyi miniszternek és több más miniszternek küszöbön álló lemondásáról terjesztett hírek, teljesen alaptalanok. A kabinetben semféle változás sincs tervbe véve.

Moszkva, november 10. (P. t. ü.) Az itteni egyetemen egy „A tudomány pártatlan barátai” nevet viselő egyesület van alakuló főlben, amelynek számos diáktagja van. Az egyesület tagjai kötelezték magukat, hogy diákévük tartama alatt semmiféle politikai párt kötelékébe nem lépnek.

Podbielski lemondása.

Berlin, november 10. Vilmos császár visszatértét Liebenbergből ma este várják, tehát végleges döntése a Podbielski ügyben előreláthatólag már a legközelebbi napokban megtörténik. Podbielski utódául állítólag már ki is szemeltek egy ismert konzervatív parlamenti férfit, aki természetesen a legszűlsőbb agráriusokhoz tartozik.

Szélke a hollandusokhoz.

— Forradalom? Micsoda pimaszság, hogy minket komolyan mernek venni? Ugran Gábor.

— Forradalom? Igazán bájos. Szép, hogy erre képesnek tartanak bennünket... Wekerle.

— Forradalom? Ugyan menjenek! Minket is biztattak vele, de becsaptak. Forradalom dolgában csak egy megbízható ország van, s ez: Oroszország. Az angol lapok.

— Forradalom? Nos, ha én nem kapom meg az államtitkárságot, még lehet! Egy lemaradt őrszem.

— Forradalom? Ha épen muszáj, én azt is rendezek. Vince.

A főszámvevő nyugalomban.

Egy vizsgálat epilógusa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 10.

A városnak egyik régi, szorgalmas főtisztviselője: Bund Henrik főszámvevő legközelebb nyugalomba vonul. Bund egyelőre hosszabb szabadságra megy, de annak elteltével nem tér vissza hivatalába, hanem nyugdíjaztatását fogja kérni.

Bund Henrik nyugalomba-vonulásáról régebbi idő óta beszélnek, most azonban elhatározását kapcsolatba hozzák azzal a vizsgálattal, amelyet a Marossy-eset után György Henrik belügyminiszteri számtanácsos folytatott a városházán. A számtanácsos jelentését a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén terjesztette be Károly Gyula gróf főispán.

A közigazgatási bizottság, ülése után Bund állítólag fölkereste a főispánt, hogy megkérdezze, vajjon a belügyminiszter jelentése tartalmaz-e olyat, amely az ő hivatali működését érinti? S elátogatásnak lenne a következménye a főszámvevő azon elhatározása, hogy nyugalomba vonul.

Bund Henrik pedáns, nagybuzgalmu tisztviselője volt a városnak, akinek működése több ízben hívta ki a pénzügyi bizottság és a törvényhatóság elismerését. Amit hibájaként róttak fel, egyedül az volt, hogy szinte következetesen húzódt az újításoktól, reformoktól, amelyek nélkül pedig minden szervezetben és intézményben visszaélés történik.

A városi pénzügyi és a számviteli már hosszabb ideje a kartik teljesen új alapokra fektetni, de az még mindig nem történt meg. A Bund Henrik által védett számviteli és ellenőrzési rendszerben talált kifogásoknál valót a belügyminiszter kiküldötte — s úgy látszik, ennek következménye, hogy a főszámvevő hivatalától megváltik. Hosszu, érdemes hivatali múlt áll mögötte, amely mindenesetre megérdemelté teszi részére a nyugalomát.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi iparosok I. betegsegélyező és temetkezési egylete vasárnap délután 3 órakor rendes havi ülést tart, melyre a választmányi tagok ezuton is meghívotnak. Ugyanezen alkalomkor havi befizetések eszközölhetők, valamint 2 kor. beiratási díj befizetése mellett új tagok felvételnek. Romanóth Albert elnök.

Az országház tűzveszélyben.

Felrobbant a gépház.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 10.

A sok milliós parlamenti palota ma este nagy veszedelemben forgott. Este hat órakor az országház öt emberből álló tűzörtségének vezetője megvizsgálta az összes helyiségeket és semmi gyanusítást nem talált. Félórával később az egyik szolga észrevette, hogy a parlament „C” épületének egyik félemeleti ablakából füst tödul ki. A szolga rögtön odasielt a helyiséghez, amely a kupola-csarnok alatt, a könyvtár-szoba mellett van, de a nagy füst miatt nem tudott már bejutni.

A fellármázott házi tűzoltóság azonnal a tűzcsapokhoz rohant, de bármennyire erőlködtek is a tűzoltók, a hidrások nem akartak működni. Minthogy a hidrások a közelben levő Személynök-utca 3. szám alatti gépház közvetítésével kapják a Dunából a vizet, az egyik szolga a gépházba futott, mire a gépmester fokozta a légnomást, hogy vizet szivattyúzzon a csövekbe, de ez nem használt, sőt amikor a légnomás husz fokra emelkedett, óriási durranással a víztartály felrobbant.

Az explózió oly heves volt, hogy a kétemeletes épületben levő összes gépek elpusztultak és valamennyi ablak és ablakráma eltört. A gépházban tartózkodó Mihál István fűtő és Szalászy György gépmunkás oly erővel vágódtak a földhöz, hogy eszméletüket veszítették.

Ekkor már az országház elé érkezett az V. kerületi tűzoltóság, amelynek rövidesen sikerült a tüzet elfojtani, míg a mentők az eszméletlenül fekvő két embert vették ápolás alá. Sebesülésük igen súlyos, de nem életveszélyes.

Annak, hogy a tűzcsapok nem működtek, az volt az oka, hogy a csapokat egy tolozár eizárta a gépektől, amiről a montőr elfelejtette értesíteni a házi tűzoltóságot.

HIREK.

— A király Budapesten. Bécs-ből sürgönyzik, hogy a király november 20-án érkezik Budapestre és a királyi várban fog megszállani. A király budapesti tartózkodásának tartama iránt még nem határozott, de Zichy Aladár gróf miniszter utján már értesítette a miniszterelnököt, hogy bármily rövid ideig volna is Budapesten, részt akar venni három ünnepségben, nevezetesen a Szent István-bazilika zarköletételében, az Andrássy-szobor leleplezésében és a Szépművészeti Múzeum megnyitásában. A miniszterelnök már értesítette is az illető hatóságokat, illetőleg testületeket, hogy a mondott ünnepségeket készítsék véglegesen elő még pedig úgy, hogy egyszerű felszólításra azonnal megtarthatók legyenek.

— Az aradi kamara a képviselőházhoz. Az aradi kereskedelmi és iparkamara, amint megírtuk, október 26-án rendkívüli közgyűlést tartott, amelyben állást foglalt az új munkabiztosítási törvényjavaslatl szemben. A közgyűlés határozatából a kamara elnöksége most terjesztette fel a képviselőházhoz hosszabb, részletesen megindokolt emlékiratát, amelyben kéri, hogy a törvényjavaslatnak az iparosokra és

kereskedőkre sérelmes rendelkezései — amelyről több ízben szólottunk — megfelelően módosíttassanak.

— Tisza István belépett a Nemzeti Körbe. Budapest-ről táviratozzák: Tisza István gróf ma belépett a Nemzeti Körbe, ami politikai körökben föltűnést keltett, mivel a kör megalakításakor kijelentette, hogy félreértések elkerülése végett nem lép be ebbe a társaskörbe.

— A Rákóczi-társaság első közgyűlése. A volt „Névtelen” asztaltársaság nemrégiben a Rákóczi-társaság nevet vette fel s mint ilyen, ma este tartotta a Magyar Király-vendéglőben első közgyűlést: Schwartz Pál elnöklete alatt. Ez alkalommal újólag kihirdették a már elfogadott határozatot, hogy a társaság II. Rákóczi Ferenc és korának emlékeit töle telhetőleg össze gyűjt; Rákóczi emlékére évenként alapítványt tesz, hogy a történelmi hőst és korát festményekben is megörökíthesse; évenként október 29 én díszközgyűlést és emlékünnepelet tart; évenként Rákóczi sírjára koszorút helyez. A társaság ezen programjának keresztül vitele céljából Letiner Ernő dr. elnöklete alatt bizottságot küldött ki a következő tagokkal: Schwartz Pál, Meisztrovits János, Ravasz Imre, Sebesy Ferenc, Berghammer János, Loviczky Tivadar, Joó Béla, Kies Ferenc, Horváth Károly, Breiner Vilmos, Schleifer Antal és Tumó Lajos. — A társaság védnökéül nagy lelkesedéssel Müller Károly országgyűlési képviselőt, díszelnökéül Varjassy Lajos h. polgármestert, dísztagjául pedig Meisztrovits Jánost választották meg.

— Névtelen levelek Váradi Antal ellen. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: Művészi és írói körökben napok óta suttozzák, hogy az Országos Iparművészeti Akadémia köréből szenzáció fog kipattanni. A kultuszminisztérium hivatalnokait névtelen levelekkel garmada számra árasztották el, amelyekből kiju ott Apponyi gróf miniszternek is és mindazoknak, akik összefüggésben állanak az akadémia vezetésével. Az anonim levelek Váradi Antalt, az akadémia igazgatóját a legkülönbözőbb vádakkal illették. Nemcsak művészi képességeit vonják kétségbe a névtelen levelek, de főképen az akadémia háznagy állásában érik a támadások. A szállongó hírek Váradi tudomására jutottak. Erről is gondoskodtak a névtelen levelek írói. Váradi, hogy véget vessen a sötétségben bujkáló hajszának, ma délelőtt kihallgatásra jelentkezett Apponyi miniszternél, akinek előadta a névtelen levelek vádjaira vonatkozó értesüléseit. Kötelességének tartja a legszigorubb fegyelmi eljárás haladéktalan megindítását, amit hamarosan meg is indít a minisztérium.

— Az aradi demokraták szervezkedése. Az aradi demokraták holnap, vasárnap délután három órakor a Fehér Kereszt-szálló nagytermében alakuló közgyűlést tartanak. A közgyűlés napirendje:

1. Elnöki megnyitó.
2. A szervező-bizottság jelentése.
3. Az alapszabályok előterjesztése.
4. A tisztikar megválasztása.

Az alakuló közgyűlésen megjelennek Váczonyi Vilmos dr., Bródy Ernő dr., Pető Sándor dr. országgyűlési képviselők, Fényes Samu dr. és a budapesti demokrats-kör küldöttsége. A közgyűlésre az aradi demokratákat és az érdeklődőket meghívja a szervező-bizottság. Fényes Samu dr. már ma délelőtt Aradra érkezett, Váczonyit és képviselőtársait pedig vasárnap délelőtt várják a budapesti gyorsvonattal.

— Witte távirata. Witte gróf, a híres orosz államférfi, volt békekövet és miniszterelnök, több hét óta Párisban tartózkodik. A napokban haza akart utazni, mire az orosz kormány azt

telegrafálta neki, hogy nem kívánatos a hazatérése. Witte, aki Oroszországnak (különösen a japán békekötésénél) annyi szolgálatot tett, a következő sürgönyvel válaszolt a kormánynak:

— Ha mint államtanácsos és képviselő gátolva vagyok a szabad költözködési jogomban, úgy kérem, mentsenek fel ezek alól a méltóságok alól, hogy mint egyszerű orosz polgár igénybevehessem a szabad költözködés jogát.

Ez a telegramm igen nagy feltűnést keltett politikai körökben.

— Próbaszónoklat. Az aradi izraelita hitközség előjárósága tudatja, hogy Kohn Lajos dr. somogy-csurgói rabbi vasárnap délelőtt 11 órakor tartja második próbaszónoklatát. A fiatal tudós papot kitűnő hír előzte s a budapesti országos rabbiképző intézet igazgatóságának legmelegebb ajánlatára nyert meghívást Aradra, a hol péntek estéli első szónoklatával teljesen megnyerte a hallgatóságot.

— A budai kétféjű sas eltávolítása. Vasárnap délelőtt történt, hogy a budai Mátyás-templom előtti Szentháromság-szobrán levő kétféjű sast Bredl István bölcsészettanhallgató Trenko József joghallgató segítségével befestett nemzetiszínűre. Az ifjaknak ugyan kellemetlenségük akadt a rendőrséggel, de céljukat mégis elérték. A kétféjű sast ugyanis a várbeli plébánia-hivatal éjjel 1 órakor a fővárosi tanács beleegyezésével eltávolította a Szentháromság-szoborról. Reméljük, hogy sohasem kerül oda vissza.

— Internátus államvasuti tisztviselők gyermekei részére. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Budapesten internátust létesít államvasuti tisztviselők középiskolába és egyetemre járó gyermekei részére. Az internátusban a tisztviselők gyermekei olcsó ellátásban és lakásban részesülnek, úgy hogy ezzel meg fog szünni az a sok panasz, amely eddig az államvasuti tisztviselők részéről felhangzott, hogy gyermekeiket nem tudják a kellő módon kiépeztetni, ha csak a vidékről a fővárosba nem helyezik el.

— Az aradi vaggongyári dalkör tegnap tartott rendes évi közgyűlése alkalmával elhatározta, hogy fokozott buzgalommal hódol ismét a dal kultuszának. A közgyűlésen megjelent 351 tag lelkesedésén kívül, a dalkör elnöke választott Joób Gusztáv vaggongyár ipodafőnök egyénisége és az első alelnöké választott Tumó Lajos művészeti szervező tehetsége biztosíték arra nézve, hogy a dalkör a jövőben szaporítani fogja már is tekintélyes számát. Az elnökön és alelnökön kívül Blaskovics Lajos művészeti második alelnök és Balázs Kálmán hivatalnok, mint titkár, valamint a 30 tagból álló választmány vesz részt a dalkör vezetésében.

— El Afrikába! Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár Joachim Albert herceget, akinek nevét legutóbb Sulzer Anna színésznővel kapcsolatosan sokat emlegették, a testőrdragonyos ezredről a délnyugat-afrikai csapatokhoz helyezte át és a herceg a legközelebbi hajóval Afrikába indul. Nem lehet en, hogy az áthelyezés büntetés, de egy verzió tudni véli, hogy a herceg maga kérte áthelyeztetését. A herceg Afrikába történt áthelyezéséhez következőket jegyzi meg a Börsencourier: Aligha csalódunk, ha a császár a különös elhatározását, a hercegnek egy színésznővel tervezett házasságáról forgalomba került hírekkel hozzuk összeköttetésbe. A cáfolatok ellenére is kétségtelen, hogy folyamatban volt egy ilyen affér, mely most szál végződött, hogy a herceg szíve hölgyéről lemondott. Hogy persze a herceg maga óhajtotta-e, hogy szerelmi sebeit egy távoli országban gyógyítsa, vagy a császár kívánta, hogy a herceg szerelmi idilljének a színhelyéről egy időre eltűnjön, azt nem tudhatjuk.

— Miniszter és attasé afférja. A belgrádi Pravda a következő valószínűleg szenzációt röplíti világgá: A belgrádi osztrák-magyar kato-

nal attaché Protics belügyminiszternek ama rágalma miatt, mintha ő Sibalic szerkesztőt megvesztegette volna a Saotahbinu című lap nyomdájának megvásárlása céljából, a bécsi külügyminisztériumhoz fordult elégtételért, egyben kijelentette, hogy különben kénytelen volna a belügyminisztert provokálni; mivel pedig Protics elvből nem párbajozik az utcán inzulnával. — Ezzel szemben a belgrádi Samouprava határozottan tagadja, hogy Protics belügyminisztere a szkupstinában megvesztegetéssel vádolta volna a belgrádi osztrák-magyar katonai attasét.

— Üzleti körökből. Az aradi piacon is előnyösen ismert Spitz Testvérek jóhírnevű zámi nagy fakeskedő cég körlevélben tudatja, hogy Spitz Tivadar a cégbe belépett.

— A Jordán vize exportcikk. Egy amerikai konzorcium, élén Clifford Nodaud-val — mint Londonból jelentik — koncessziót kapott a török kormánytól arra, hogy a Jordán vizét kizárólagosan ez a társaság értékesíthesse. Nodaud már Palesztinában van és megkezdte a Jordán vizének exportálását Amerikába. A társaság arra számít, hogy az amerikai keresztelőknel csakis Jordán vizet fognak ezentúl használni. A szindikátus a szent vizeit palackokban szállítja Amerikába és minden palackon rajta van a kastantinápoli kormány pecsétje.

— Könyvkereskedők gyűlése. A magyarországi könyvkereskedők országos egyesülete a napokban évi közgyűlést tartott, amelyen újjalakították az egyesület tisztikarát. A választmányba Aradról Kerpel Izso és Ingusz Ignác könyvkereskedőket választották be.

— Tulipán kontra tulipán. A képviselőház tegnapi ülésén nagy izgalmat keltett a hollandi vasutaknak csunya trükkje. A németalföldi vasutak igazgatósága, — mint tudvalevő, — körlevelet intézett a többi európai vasutak igazgatóságához. A körlevélben azt írják, hogy Budapesten a ferradaomdul és ezért az ideai vasutas kongresszust ne Budapesten, hanem Drezdában tartsák meg.

— Piszkos támadás, — fakadt ki valaki, — és nem is tudom az okát. Mi oka lehet Hollandiának arra, hogy ránk haragudjék?

— Bizonyosan az, hogy elloptuk a nemzeti virágát.

— ?

— Igen, a tulipánt Hollandiában termelik és mi mégis a magyar nemzeti ellentámas jelvényévé ettük meg.

— Ezért ugyan nem haragudhatik ránk Hollandia. A tulipán egyszerűen csak rovás volt, miután ők már kétszáz évvel ezelőtt tőlünk lopták az ő nemzeti ellentámas jelvényét.

— És mi volt az?

— Hát nem tudod? A spanyol örökösödési háboru alatt minden hollandi nemes — koldustarisznyát viselt.

— Ongyilkos szocialista agitátor. Párisból táviratozzák: A vidéken és Párisban mondott számos beszédei révén híres Joindy Emil szocialista agitátor ongyilkosságot követett el. Ongyilkosságának oka ismeretlen.

— A Maros szabályozása. Megemlékeztünk a földművelésügyi miniszternek a folyók szabályozására vonatkozó jelentéséről, amelyből az tűnik ki, hogy a Maros folyó anakó-szegedi szakaszának szabályozására 100 000 korona van előirányozva. Mint Makó-ról jelentik, Orbán Ignác városi főmérnök most oly irányu javaslatot terjesztett a tanács elé, hogy a város ennek az összegnek a felemelését s az alsó szakasznak a végleges rendezését kérje a kormánytól. Eltekintve magának a folyó szabályozásának a fontosságától, a főmérnök javaslatának kiváló indoka a Duna-Tisza-csatornáknak kiépítése, amelynek a forgalmát kiszámíthatatlan nagy mértékben növelné meg a marosi szállitás, ha a folyót hajózhatóvá szabályozzák. A képviselő

hétfői gyűlése bizonyára egyhangulag járul hozzá az életrevaló s nagyon időszerű indítványhoz.

— Adomány. Özv. kunagóti Pajda Lajosné urnő 200 koronát adományozott az Aradi polgári jótékony négyeletnek. Az egyesület elnöksége ez uton is legméltóbb köszönetét fejezi ki a nagylelkű adományért.

— Kálmán király mamelukja. A t. Ház tegnap még az iparfejlesztési javaslatot morzsolta. A sok szónok közt volt Nagy Sándor dr. is, a nagylakiak szimpatikus követője, aki némileg kétségbeesett a hazai ipar sorsán.

— Nálunk ugylátszik valóságos boszorkányság a kisipart fejleszteni, — panaszkolta.

Kossuth Ferenc nyomban válaszolt neki és kijelentette:

— Magyarországon már a tizenkettedik század óta nincsenek boszorkányok, — szölt Kossuth.

Ebben a percben a szélsőbal hegyen egy öblös hang kiáltotta:

— Helyes! A miniszternek igaza van!

A buzgó mamelukot a körülötte ülők felvilágosították:

— Ne helyeselj annyira! Hisz ezt nem Kossuth mondta, csak citált könyves Kálmánból.

A kis mameluk elszontyolódott. Rövid ideig szótlanul ült helyén, majd félrevonta egyik képviselőtársát és némi aggodalommal kérdezte:

— Te, mondd csak, nem követtem el valami bolondságot? Nem volt az a Könyves Kálmán véletlenül haladóparti?

— Erdekos látványosságban lesz része vasárnap a sétáló közönségnek: *Deutsch Festivalek* üzletének kirakataiban egy grófi pár keletgyéje lesz látható. A kelengye nagy értéket képvisel s minden egyes darabja a cég kiváló izléséről és finom kivitelű munkáiról tesz tanúságot.

— A tizenöt éves menyasszony tragédiája.

Bécsben tegnap öngyilkossá lett a tizenöt éves *Mercz Anna*, egy jómódu iparos egyetlen leánya. A leány szüleivel rendszerint eljárt estéknél egy vendéglőbe, ahol csakhamar szerelmes lett a vendéglős fiába. A szülők mindkét részről jó szemmel látták a fiatalok egymáshoz való vonzódását és hamarosan meg is történt az eljegyzés. A leány szülei azonban kijelentették, hogy az esküvőről legfeljebb másfél-két év múlva lehet szó. A vélegény ezt zokon vette és elfordult a leánytól. *Mercz Anna* annyira szívére vette a dolgot, hogy tegnap gyufaoldatot ivott és rettenetes kínok között meghalt.

— A pogromok árvái. A huszadik század elejéről, melyet az emberiségről való teljes megelégedezés és az erkölcsi fogalmak zűrzavara jellemez, a történetírónak nem lesz sötétebb feljegyezni valója, mint a pogrom. Ez az orosz specialitás, mely a kormányhatalomnak a társadalom legalsóbb rétegével való szövetségéből született, a forradalom kuruzsló elemzése. A forradalmi láz nem enyhítették a hatóságilag rendezett embermészárlások, de a névtelen mártírok visszamaradt apátlan anyátlan árvák exportja indult meg a határon át, hogy szétvigye az egész művelt világba a moszkovitzmus elleni jogos utálatot. A világ legszerencsétlenebb kisdedeinek az elbeszélésére az összes európai fővárosokban külön bizottságok alakultak. A legnagyobb szeretettel gondoskodnak róluk, de vajjon a legnagyobb gyöngédsége idegenek részvételének pótolhatja-e egy gyermek lelkéből is azt a borzalmas emléket, hogy azt, a sin egész lelkével csüngött, kannibálknál kegyet-

lenebb emberbestiák agyonverték. Nemrég a cernikovi pogrom három árvája érkezett meg Bécsbe. A Gardonov testvérek, akik közül a legfiatalabb még csak hároméves, a legnagyobb kilencéves, Mintegy hat hét előtt ölték meg a szülőiket és mielőtt a gyilkosok a városban örült orgiájukat folytatták, a gyermekek nagyanyjukkal három napig a pincében egy burgonyarakásban találtak rejtekhelyet. Amikor vége volt mindennek, a nagyanya a három árvával a határon át Ausztriába menekült. A három árva egy előkelő hamburgi család fogadta örökbe és a gyermekek tegnap a gyorsvonattal már elutaztak új szüleikhez.

— Egy tűz, amely vándorol. Bécsből jelentik ezt az érdekes esetet, amely a bécsi orvosok körökét élénken foglalkoztatja: Egy *Löffler* Alfréd nevű ur álmatlanságban szenvedett és emiatt elhívatta háziorvosát, hogy injekciót kérjen tőle. Az orvos meg is adta az injekciót, de csak aztán vette észre, hogy a tű mintegy másfél centiméter hosszúságban eltört és benne maradt a páciens bőre alatt. De úgy eltűnt ottan, hogy az orvos nem tudta kihúzni onnan. És mivel a betegnek elvisehelhetetlen fájdalmak támadtak, végre is bevitték Moztelig tanár klinikájára. A tanár Röntgen-sugárral megvizsgálta és konstataálta, hogy a tű három centiméterrel odébb vándorolt a testben és úgy kellett kóperálni az izomrostok közül.

— Kiváló finom ékszerek elsőrendű szabályozott vauéli Genfi arany, ezüst és acél zsebrórák ezüst tárgyak és étesszközök — I. randú nehéz ezüstölt Cuna ezüst tárgyak és étesszközök — Arad legelső és legrégibb ékszer javítás és készítői szakszerű műhelye. Weinberger Ferenc Andrassy-tér, Fischer Elix patota. Telefon 2479.

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunkban Schweitzer & Co. Luzera (Schweiz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Hires és kitűnő gyártmányú zsebrórák kaphatók acél-, ezüst- és aranyból a *Grallert* cégnél (Andrassy-tér 22) Ugyanitt nagy választékban kaphatók ékszerek, briliánsok, ezüst evőkészletek 6—12 személyre. Külön helyiségben chinaezüst raktár. Világhírű gyártmány. 2435.

— A szerencse otthona. A sokat áhított, mindenki által ostromolt szerencse ezernyi szószólye kiszámíthatatlan. Hiába üdözzük, ha nem akar közeledni felénk, míg sokszor önmagától, szinte következetesen kegyelbe fogad bennünket. Talán legjobb bizonyosság erre az osztálysorsjáték. Ha például a Gaedicke A budapesti bankház eredményeit nézzük, úgy a most lefolyt sorsjátékban mint a múltban is, tapasztalhatjuk, hogy ez a bankház valósgal állandó otthona a szerencsének. Ugyiszólván minden napra esik egy főnyeremény a Gaedicke bankházban melynek ügyfelei a múlt osztálysorsjátékban többek között a 400 000, 60 000, háromszor a 30 000 és 20 000, a mostaniban pedig a 90 000, 50 000, 25 000 és négyszer a 15 000 koronaa főnyereményeket nyerték. Ez a körülmény, meg a Gaedicke bankház mindenkor pontos és gyors ügykezelése magyarázzák azt a hatalmas forgalmat, melynek e közmondásos szerencsés bankház örvend.

— A Dr. Richter féle Liniment. Cap. Comp. (Horgony Pain Expeller) igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 30 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájás, fejfájás, köszvény, csuszál stb. nál a Horgony Linimenttel való bedörzsölések mindig fájdalomosillapító hatást idéztek elő; sőt járványkórnaál, minő: a kolera és hányó hasfolyás, az altestnek Horgony-Linimenttel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel alkalmazott bedörzsölésképen az influenza ellen is és úvegekben:

á 80 fillér 1 kor. 40 f. és 2 korona a leg több gyógyszerárban kapható; de bevásárás alkalmával tessék határozottan: Richter féle Horgony Linimentet (Horgony Pain-Expeller) kérni, valamint a „Horgony” védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti űveget elfogadni. 2716

— Az osztálysorsjáték hatodik osztályának záróhúzási napján, október hó 23-án a legnagyobb nyeremény, melyet eddig egyáltalában nyertek, 700.000 korona összegben, a Szántó és Társa (Buda-pest, Váci utca 11. Régi posta-utca 10. sarkán) fő-elárusítók által eladott sorsjegyre esett. Oly esemény ez, amely az osztálysorsjáték fennállása óta elő nem fordult. Egyetlen fő-elárusító sem tud ily szerencseeredményt felmutatni.

— Praeservatív ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 112

IDEGENEK ARADON.

— November 10. —

Központi szálloda. Neufeld Károly főkonzul Bern. — Mező Sándor főispán Makó. — Bonringer Alfréd ékszerész Bécs. — Jaschy Kálmán hivatalnok Nagyvárad. — Dusbaba Vilmos titkár Békéscsaba. — Ranschburg Viktor igazgató Budapest. — Schubert Pál titkos tanácsos Berlin. — Görgy Illés pébanos Csikcsicsó. — Özv. Garmiczky Arpádó magánzó Budapest. — Reithoffer Ödön akadémiai hallgató Keszthely. — Koppich Ede horvátkereskedő Karásebes. — Robitschek Henrik igazgató Budapest. — Reiter Janos utazó Budapest. — Benedek Armin utazó Budapest — Grabner Félix utazó Budapest. — Fényes Samu dr ügyvéd Kassa. — Heksch Zsigmond utazó Budapest. — Schubert Pál titkos tanácsos Berlin. — Margitay József min. oszt. tan. Budapest. — Kanitz Emil utazó Budapest. — Schwarcz Viktor utazó Budapest. — Hervay A. alispán Makó. — Petrovics Antal ügyvéd Budapest.

Fehér Kereszt szálloda Papp Jozsef dr. egyetemi tanár Budapest. — Benedik Ferenc máv. felügyelő és neje Szeged. — Szekrényi Alfréd dr. ügyvéd Budapest. — Kerekes Elek dr. orvos Budapest. — Nemst Sándor mérnök Budapest. — Könyves Adár és neje Miskolc. — Asztalos József nyug. hivatalnok Szeged. — Fényes József joghallgató Budapest. — Fellner Kálmán gazdálkodó Zombolya. — Hegedüs Manó és családja Ungvár. — Eroszt Tivadar bányagazgató Selmecbánya. — Fényes Károly gazdasági felügyelő Magyaróvár. — Liebermann Mór kereskedő Temesvár. — Szántó Mátyás gazdálkodó Cs. Apáca. — Hazai Imre gép tulajdonos Csernő. — Nemes Antal és neje Nyiregyháza. — Fenyő Emil könyvvezető Orosháza. — Brück Béla hivatalnok Esztergom. — Schwarzenberg N. utazó Budapest. — Deutsch Samu utazó Budapest. — Rosenblatt Emil utazó Budapest. — Várnai Jenő utazó Budapest. — Kornhaber Leo utazó Budapest. — Klauer Herman utazó Budapest. — Rechnitz Ödön utazó Budapest. — Hönig József utazó Budapest. — Vojtzer Manó utazó Budapest. — Kremen Vilmos utazó Bécs. — Grünfeld Adolf utazó Bécs. — Stein Ernő utazó Bécs. — Jossinger S. utazó Bécs. — Weisz Gyula utazó Bécs. — Steinfeld N. utazó Bécs. — Haas Mór utazó Bécs. — Szauer Henrik utazó Bécs. — Drottlef Ferenc utazó Bécs. — Schwarcz Dávid utazó Budapest. — Brül Lajos utazó Budapest. — Mayer Pál főfelügyelő és fia Budapest.

Pannonia szálloda Grosz Mór utazó Budapest. — Klein Dániel utazó Budapest. — Waldhir R. kereskedő Elek. — Baró Kemény Borbála. — Klein Mór kereskedő Gurazáda. — Tornyai Salamon kereskedő Budapest. — Maler György birtokos Elek. — Gróf Gyurty Lászlóné Vinga. — Demeter Ilés utazó Győr. — Günter László kereskedő Kecskemét. — Hász Béla birtokos tövisgyháza. — Weisz Mór kereskedő Budapest. — Berger József utazó Budapest. — Demkó I. gyárigazgató Nagyhalmagy. — Hausenett Emil utazó Bécs. — Barer Gyula mérnök Körösbánya. — Jankó András járásbíró Ujgyháza. — Horvátu József utazó Budapest. — Nagy Béla járásbírósi aljegyző Lippa.

Üzlet-megnyitás.

Legszolidabb kiszolgálás.

Angol uri szabászati műhelyünket

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Első Takarékpénztár épületben) megnyitottuk. 2044

Magyar és angol szövetek, s e szakkell divat-újdonságok nagy választékban.

ENGEL és SCHEER uri szabók.

NIGA JÁNOS

műépítész irodája
ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-UT 1. SZ.
(a városházzal szemben.)

Nem pénz, kidobott

hanem határozottan gyümölcsözőtől töké az, a mit a Scott-féle Emulsio ért kiadunk, mert a jó, erőteljes egészség mindig többt ér a vagyonnál. A Scott-féle Emulsio a legjobb norvégiai gyógyszerkészítés tartalmazza és kizárólag csakis ezt a módszert használják a Scott-féle Emulsio készítésére. A magában sajátos Scott-féle készítmény eljártás 80 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívüli hatáserővel bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos sikert ér el. A közönséges csukamájolejjal megközelíthetetlenül sem lehet oly kedvező, biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsio-val.

A Scott-féle Emulsio valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással 6-75 fillér leveleltyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci-utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. 22
Kapható minden gyógyszerháza. 3911

CSARNOK.

Chamonixból a Mont-Blanca.

Irta: Dr. Heppes Béla. [18]
(Folytatás.)

A Bosson jégár jonctioinak felső kapujánál megállva, többé nem lát az ember mást, mint jéget és havat. A pillanatra a chamonixi völgy felé elzárják a jégtömbök, amelyek bámulatos szép alakzatokban ülnek a fenéle lecségekben és meredeznek ki abból. Az egyik valami óskori elefant, a másik egy jégpárcóiba öltözött, lóháton ülő viész kőpárt adja. Vannak elmosódott, fehér köntösbe öltözött habléányok is köztük. Nincs egyetlen egy sem, melynek alakzatát máshol a természetben ne láttuk volna. Csak hogy itt minden legnagyobb, fényesebb és fényesebb mint máshol. A nap sugarat jászának a jégzemplőcskével és biberba öltöztetik, aranyos varázsolják a tájképek egy részét. A látás ködbesítő határáig nincs egyéb, mint egy fénylő, tündöklő, halálos csendben trónoló ezüstös világ.

Előttünk van a Dome de Gouter 4381 méter magas, hóval takart csúcsa, tőlünk jobbra az Aiguille de Gouter meredek jégtöve; balra az európai havasok királya: a Mont-Blanc; hátunk megett pedig a jonctio az ő fehér kísérteteivel.

Leírhatatlan a természet fehér pompája! Leírhatatlan a csend! Leírhatatlan az elhagyatottság érzete! Az a két ember, a ki némán mellettünk áll, nem közülünk való. Ők hozzá tartoznak, kiegészítő részelt képezik az előttünk megnyitott fehér vadregényesek. Mindent, ami van a világon, oly távol érzünk magunktól. Azt érezzük, hogy most mi a világon kívül csak egyedül vagyunk.

E pillanatban egy iszonyú döbbenés rázza meg az óriási bérceket. A szörnyű zaj hihetetlen sebességgel közeledik. A következő percben álltunk minden ropogott és zúgott. A jonctióból tompa dörgések hallatszanak, mintha a jéget mielő meg mielő látatlanul ördög óriási kalapácsokkal ütö. Na most minden ami itt

E fogad a magas építés körébe tartozó és mindennemű

irodai munkálalatot, um. tervek, tervezetek, költségjegyzékek elkészítését, művezetés, elszámolás, felülvizsgálat végzését.

Építészeti és mérnöki ügyekben felvilágosítással szolgál.

Vázlatterveket dímentesen küld

volt és van, összefog dűlni, meg fog semmisülni velünk együtt. A dörgés hirtelen elmúlik, de helyette egy éles sikolyt hallunk végigezaladni a Bosson jégáron lefelé.

„Rianás a Mer de Glace”-on és a „Bosson jégáron” — mondja mosolyogva a vezető.

Tisztelt olvasóim! Én önöknek egész határozottsággal mondanom, hogy a mi Wagnerünk egy közönséges kontár, aki nagyon rosszul lopott el a természettől bizonyos hangokat. Olyan fejlebb csak elragadott tudta az emberi lelkét, de a rianás, tisztelt olvasóim, az valódi művész: kitépi az ember szívet. Olyan meglepetések, olyan elfogódottak, hogy így fejezzem ki magamat, földöntúlnak soha sem éreztem magam, mint a rianás keresztül vonulásának pillanatában. Ez a legnagyobb szerű opera, mely valaha az emberi szív hurjain keresztül rezgett. Ha hozzá vesszük még, hogy ez nem valami színházi páholyból, hanem egy kristályos, fehér óriási elhagyott jégpatakból hallható csupán, akkor elképzelhetjük, hogy a természet itt adja az ő legnagyobb szerű contrastjait.

Mikor minden lecsendesedett, keresni keztem a jégen vágott hasadást. Bismat azt mondta, hogy a rianás után közvetlenül a hasadás még oly finom, hogy azt szabad szemmel felfedezni alig lehet. Napok, hetek, hónapok kellene ahhoz, hogy a hasadás egy a jégár felszínét ketté szelő iszonyú mélységbe váljon.

A Bosson jégáron számtalan rianás okozta jégszakadékon megyünk keresztül. A rianások a zöldes-kék színűek. A mélységből felhallatszik a jégári patakok elmosódo zugása és gyenge szélramok törnek fel annak sötét mélyéből.

A tudósok ötféle rianást különböztetnek meg: part-zúll, egymást keresztező, haránt, hosszanti és homokrianásokat.

A part-zúll rianás a jégárnak a kőszárhoz való suródásából származik és mindig közvetlen a jégár partjai mellett vonul keresztül.

Az egymást keresztező rianás a nap által megglazított jégárban történik. Itt nem egy vonalban válik ketté a jégtömb, hanem össze vissza repedezik. Az egymást keresztező rianások okozta jégszakadékokon igen nehéz az átkelés.

A haránt rianások hegygömböleteknél álnak elő. Ezek nem futnak végig az egész jégáron, hanem csupán a hegygömböleteknél több helyen válik ketté a jég.

A hosszanti rianások egy vonalban keresztül szelnek az egész jégári.

A homokrianásoknak a kijáratoknál képződő jégszakadékokat nevezzük.

A rianások képződésének oka a hőmérsékletváltozásban, a jégár meder fenekének egyenetlenségében, szűkülő vagy szélesedő kijáratokban és a jégzemplőcské sajátos szerkezetében keresendő.

(Folytatása következik.)

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 10. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 120—121 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 124—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslétszám: November hó 6. napján volt készlet 34,331 darab, november hó 7. napján főlhajtatott 594 darab, november hó 7. napján elszállított 452 darab, november 8. napjára maradt készletben 34,473 darab.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 10.

Végre valahára a hét vége felé megnyitják az ég csatornáit, noha nem mondhatni, hogy tartósan esik az eső, inkább csak megújul s egy-két órát tart. Így talán mégis elegendő lesz a vetéseknek s a gazdák majd megelégedetten sóhajtának fel azok állapotáról.

A gabonaüzletről a legjobb akarat mellett sem mondhatni kedvezőt. Az árak egy bizonyos keretben — alig észrevehetően — mozognak, végeredményképen pedig oda jutnak, ahol állottak.

Már hetek óta van ez így is nem akad impulzus, amely a gabonaüzletet egészségesebb mederbe terelné. Az is lehet, hogy ezt az időn hiába is várjuk.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1906. évi október 16-tól 31-ig. Személyszállítás 1906. október 16-tól 31-ig 28319 személy, bevétel 4704 korona 50 fillér, 1905. október 16-tól 31-ig 20088 személy, bevétel 4067 korona 90 fillér, 1906. január 1-től október 31-ig 472067 személy, bevétel 95828 korona 90 fillér, 1905. január 1-től október 31-ig 446898 személy, bevétel 90202 korona 50 fillér. Teherszállítás 1906. október 16-tól 31-ig 3636880 kilogram, bevétel 8663 korona 34 fillér, 1905. október 16-tól 31-ig 4408920 kilogram, bevétel 4482 korona 97 fillér, 1906. január 1-től október 31-ig 60427100 kilogram, bevétel 61911 korona 36 fillér, 1905. január 1-től október 31-ig 45164070 kilogram, bevétel 50665 korona 85 fillér.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1906. évi november hó 11-én:

Bérlétszűnet. Bérlétszűnet.

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárrakkal:

A dolovai nábob leánya.

Színház 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	Szathmári A.	Szentirmayné	Kőrössi Juci.
Vilma, leánya	Kápolnai J.	Tarján Gida	Keszler Ede.
Domaháziné	Bácsné.	Bilitzky Marót	Faludi K.
Merlin Agost	Varnai Jenő.	Loránt	Delik Lajos.
Szentirmay	Hunyadi J.	Tisztli szolga	Kulcsár L.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

C) bérlét. C) bérlét.

Este 7 1/2 órakor, rendez helyárrakkal:

A milliárdos kisasszony.

Operette 3 felvonásban. Francia eszme után írta: Lindau Károly. Zenéjét szerző: Strauss J. Fordította: Mérey A.

SZEMÉLYEK:

Stanley Ross	Ladislai J.	Véry Ákos	Faludi K.
Betty, leánya	Zsigmond A.	Feigenbaum	Borbély S.
Povicska Nasa	Fenyvessy M.	Turteltaub	Nyárai A.
Bolesláv	Szathmári A.	Harmat Évi	Rontai B.
Basaréti	Hunyadi J.	Watson, tanár	Kulcsár L.

Kezdete este 7 és fél órakor.

HACK ENDRE

okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Köröly távirati tudósítása. —

Budapest, november 10

Amerika $\frac{3}{8}$ magasabb. Kínát és vételkedv mérsékelte. Elkelt 15,000 métermássa tartott áron. Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Aprillisi buza 1907-re	7.42—7.43
Rozs 1907. áprillisa	6.55—6.56
Zab 1907. áprillisa	7.14—7.15
Uj tengeri 1907-re	5.13—5.14

Zárul 5 órakor:

Aprillisi buza 1907-re	7.43—7.44
Rozs 1907. áprillisa	6.56—6.57
Zab 1907. áprillisa	7.15—7.16
Uj tengeri 1907-re	5.14—5.15

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	676.25
Magyar hitelrészvény	809.75
Rima-Murányi vasmű részvény	508.75
Déli vasút	175.50
Osztrák-magyar államvasút részvény	676.50
Magyar kereskedelmi részvénytársaság	646.75

NAPIREND

November 11. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Márton. — Protestáns naptár: Márton. — Görög-keleti naptár (október 29.): Anasztáz. — A nap két óra 59 perckor, — nyugszik 4 óra 28 perckor.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézte (Magyar-utca 8.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Udón délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órakor.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, sok helyt csapadék.

November 11. Gőzgépezők és kazánfűtők vizsgája. — Az aradi királyi főgymnasium 98 állami főreáliskola segélyző egyesületének közgyűlése délelőtt 11 órakor (Lyceum). — Az aradvármegyei gazdasági-egyesület állatkiállítására Német-Peregen.

November 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — Aradvármegyei rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

November 18. A déznai népbank szövetkezet rendkívüli közgyűlése délelőtt 11 órakor.

NYILTTER.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik

özv. RÁTH FERENCZNÉ,
sz. LOVASZY CZECSILIA

elhunyta alkalmából fájdalomukat részvényilvánításukkal, koszoruküldéssel, és a gyászszertartáson való megjelenésükkel enyhítették, — ezuton is köszönetünket fejezzük ki.

Priegl és Nachtnébel

2819

család.

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitünőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájviz-pasztil-fogorvos láli és fogpora.

Aseptol szájvizpasztillák 1 doboz 2 kor. fogpor 80 fillér. Kaphatók gyógytárakban, drogueriakban és Hlatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájalpolószerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógytárában. 3688 Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve

Aseptol-szájvizpasztillák pohár vízbe doboz szőcsé- és más fertőző betegségeknek a betegségnek a szájon át való terjedését gátolják és a környezetet védik. Prophylacticus hatása gyermekek torokbántalmait illetőleg orvosilag elismertve.

„ASEPTOL” fogpor közbülsőt a fogakon képződő ártalmas savakat, gátolja a fogkő képződését; fertőtleníti és edzi a fogakat és foghúst; visszazserzi a fogak eredeti színe és fényét. 3689

Ne vásároljanak selymet,

mielőtt a mi jótállással szolid, csodálatosan szép fekete, fehér és színes ujdonságainkról mit sem kérnek. — 3774

Különlegesség: Selyemszövetek menyasszonyi béli, látogató és utcai ruhára, blousra, bélése stb. méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig.

Mi direct magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selyemszövetet vám- és portómentesen a lakásra szállítjuk.

Schweizer & Co, Luzern U. 52. Schweiz.

Selyemkelme kivétel. — Kir. udv. száll.

Számtalanszor bevált

A nagy bevitelű hágyhemoknál és hólyaggyulladásnál, mint a hágyveszt megkövetel szer.

3906

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok ugy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszküldetés mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1906. november 10-én.

ÜRESEDÉSBEN LEVO ÁLLÁSOK:

- Vidéki városokba, rőfös-áru üzletekbe segédek kerestetnek.
- Helybeli elsőrendű cipőáru üzlet részére szakképzett ügyes segédet.
- Helybeli férfi-divatáru üzlet részére jó megjelenésű ügyes segédet.
- Helybeli játék és norinbergi üzlet részére fiatal segédet.
- Helybeli elsőrendű fűszer és csemege áru üzlet részére szakképzett ügyes segédet.
- Vidékre több a német és román nyelvben jártas fiatalabb vaskereskedő segédet.
- Aradi iroda részére jóírásu gyakornokot és gyakornoknőt.
- Vidék rőfös- és rövidáru szakmabelli segédet, a ki a magyar és tét nyelvben jártas.
- Vidékre a kész férfiruha elárusításában jártas segédet, aki a német és román nyelvet érti.
- Vidéki kisebb városba kézműáru segédet, aki a román nyelvben jártas.
- Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román nyelvben jártas segédet.
- Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tét nyelvben jártas segédet.
- Több vidéki kézműáru-üzlet részére, románul tudó segédet, szerény igényekkel.
- Több vidéki fűszer- és rőfösáru üzlet részére románul tudó, kezdő segédet.

ÁLLAST KERESOK:

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni foglalkozásra irodai alkalmazást keres. Mérelegképes könyvelő és magyar német levelező a ki elsőrendű cégeknek és önállóan is működött. Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nos jóírásu alkalmazott. Irodai teendőkhöz jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, titkár. 391 **Keppich Zsigmond,** elnök

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Tausch: Haditháion, Lónyal: Eltérő utakon, Giersberg: Lőpecséteit ajkak, Ambrus: Midás király, Kubor: Örök éjszakák, Dumas: Örült a trónon, Heltai Titokzatos hercegnő, Gaál M.: Bics Márton regénye, Moinár F.: Egy pesti leány története, Szomaházy: Asszonyi borzu, Zsiray: Laventa, Ágai: Borsszem Jankó naptára 1907-re, Zöldi: Egy primadonna kázassága, Stenkievicz: A szeretet rabja, Farkas: A csanádi parasztláró, Virág: A trón bolondja, Krudy: a podolnai kísértet, Thurston K. C.: Cailcote képviselő, Lombroso: Lángész és örület, Tóvölgyi: Miért vagyunk a földön? Burton: A Holladal eset, Porodovska: Noémiért, R. E.: A főn illo-mos asszony, Vajda: Próza.

Németben: Georgy: Schwieger mama, Duncker D.: Die graue Gasse, Schubin: Der arme Nickl, Federn K.: Die Flamme des Lebens, Pierantoni R.: Die Stürkere, Carlyle: Die französische Revolution, H. Meissner: Opfer der Tradition, Wildbrand A.: Die Schwestern, Hochstetter: Er versprach das Paradies, Wolzogen: Ronée, Der Topf der Danaiden, Ein aufrechter Edelmann, Der Herr in den grossen Siefeln, Die sieben Stiffräulein, Willy: Mina, Schubert: Aschenbrödel, Lindau: Arme Mädchen, Frenssen: Hünigelnel, Primer F.: Die Erde beb't, Franzos n. K.: Der Pojaz, Koehler H.: Ein idealer Mann, Kellerman: Yester und Lt, Guttler: Das Hündchen der Marquise, Zobeltitz: Des Lebens Enge, továbbá számos francia és angol ujdenség.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill., vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

Vidéki bérlek

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy fűzetenkint 14 fillér.

Legújabbak: Szabados: Szeplő Ilonka, Lehár: Der Schlüssel zum Paradies, Eysler: Künstlerbiut, Czobor: Rab Mátyás, Zerkowitz: Panama Manó, Nem hagy a hadagy, I. B. Mulea: Dal a Panama kalapról, Strauss: Milliórdos k. a., Lehár: Mokaházasság, Keily: Joéjt! Mikszáth: Aimanach 1907-re Lányi: Egy sir, Heidelberg: A vén roué dala, Mucci, Morena: C.: No-relda, Heidelberg: Cserebogár, Herblay: Bohém-szeretlem, Teiber: Elmegyek a templom mellett, Barna: Mádl zsidó, Marthon: Madár Matyi, Zerkowitz: Berger Zsiga, Kató, Sávom szép Kátája, Ascher: Koldus gróf, Lehár: A sig özvgy.

Ujdonságok!

Levélpapirokból és képes levelező lapokból. Írópapírok.

Égető apparátusok. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Huzás

már f. évi november hó 22. és 23-án.

Tessék

a következő szerencseszámok közül választani:

13243	34628	65101	
4270	91752	13238	91766
53970	12680	65114	

2804

Ezen

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Ára:

Egy nyolcad	Kor.	1.50
Egy negyed	Kor.	3.—
Egy fél	Kor.	6.—
Egy egész	Kor.	12.—

Aradi Ipar- és Népbank
pénzváltó üzlete Aradon, Fehér
Kereszt épület.

Megyei és városi telefon sz. 100.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá a következő alélárusítóknál:

Özv. Hammerschlag Lipótné (dohánytözsde, Andrásy-tér.)
Bászler Anna (dohánytözsde WeitzerJános u.)
Husserl M. (dohánytözsde, Atzél Péter-u.)

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhívenél, csúznál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz“

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

2715

Juvel égető aparatus

gummilabda nélkül egy kézzel használható.
Ára Korona 15.—.

Tip-Top égető aparatus

gummilabdával főleg bársonyégetésre alkalmas. Ára K. 16.—.

Kapható

2671

Ingusz I. és Fia

könyv- és papírkereskedésében

Weitzer János-utca.**Kneffel Károly és Fia**

Vaskereskedés — Szénosztálya

Arad, Andrásy-tér 14. sz. Telefon 139. sz.

Ajánlunk kitűnő minőségű, magas hőfoku, szagtalan és rendkívül tüztartó

Porosz kőszent
takaréktűzhely részére.

Porosz kőszent tüzelés jelentékenyen

olcsóbb mint a tűzifa,

Allandóan nagy készlet

Zsilvölgyi Salon fűtő kőszent,

Porosz légszesz pirszen Porosz dió pirszen

elősmert legjobb minőségekben.

Minden iparvállalat részére

2526

Kovács kőszent

magyar és ostrai bányákból.

Szár, darabos, jól égetett

Bükk-faszent

háztartások részére vasaláshoz.

Hazaszállítás saját kocsijainkkal, díjtalan, de félnap időt kérünk.

Nagymennyiségű
maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Magy. kir. szab. osztálysorsjáték

Az 1906. november 22. és 23-án kezdődő

XIX. sorsjáték**I. osztályának**

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona.
$\frac{1}{2}$ "	6.— "
$\frac{1}{4}$ "	3.— "
$\frac{1}{8}$ "	1.50 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, — többek közt a következő számok:

99351	99358	99364	99375
$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$
11956	11975	36051	36060
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
36051	55801	55810	55824
$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$

Az 1903. július 15-én

eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051 szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053 szám ötezer

koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

99354 szám tizezer

koronát nyertek. Ezekon kívül számos 2000 1000 és 500 kor. nyereményeket fizettem ki.

Wallfisch Armin

bank és váltó-üzlete Aradon.

Alapított 1875. évben.

2731

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Helybeli és megyei telefonszám 129.

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny
35⁰⁰ megtakarítással **szöveteket**

árusítunk.

2613

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése

Arad, Színház-épület.

Ajánlja dus raktárát

szépirodalmi művek,
imák könyvek,
ifjúsági iratok,
mesekönyvek,
diszmunkák

és
disz-levélpapirokban.

A legujabb svajczi

festő minták

(kölesön is)

remek festésre és ége-
tésre alkalmas

fa-árak,

50 fillértől kezdve.

Diaphanie-papírok

(üvegfestés utánzat)

méterenként 1 koronától kezdve.

Divatlapok és Folyóiratok

előnyös bérlete.

100.000 kötetes kölcsönkönyvtár

havi bérlet egy korona, vidékre 2
koronától feljebb.

Magyarban minden újdonság raktáron.

Németben: Böhlau Im Rangierbahnhof.
Kahlenberg, Ein Narr. Stratz, Du und Ich. Bal-
lestrem, Lucifers Turäne. Annie Bock, Einsam-
keit. Et. Correi. Auf Raub aus. Das zweite Ly-
ben. Franzos, Der Pojaz. Georgy, Dämon Liebe.
Die Peitsche. Herzog, Der Graf von Gleichen.
Mayer-Förster, Junge Menschen. Romeo Marliens
Roman. Fovate Antja Vangerow. Wothe, Su-
ehende Seele. Westkirch, Loreley um ein Liebes-
glück. Viebig, Wen die Götter lieben. Oscar
Wilde, Saime; Eine unbedeutende Frau; Dortan
Gray's Bildniss; Fingerzeige. Zapp, Ein interes-
santer Mann. Schnitzler, Frau Bertha Garland.
Nordau. Maha Rog; Die Nixe; Auf Abbruch stb.

— Kötetenként 8 fillér. —

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin.

==== Minden utánzat vagy utánnyomás büntetve lesz. ====
Egyedül valódi Thierry Balzsam
csak a zöld apácza védjeggyel. **Törvényileg védve.** Kivá-
lón híres és felülmúlhatatlan szer emésztési zavarok,
gyomorgörcsök, kolika, katarrus, mellfájás, influenza stb. el-
len. 12 kis vagy 6 dupla üveg, avagy egy nagy különleges
patentzárral ellátott üveg ára 5 korona bérmentve. 1884
Thierry Centifolia kenőcs közismert mint **non plus ultra**
minden még oly régi seb, gyuladás, sebesülés avagy mindenféle
daganat ellen. 2 tégely ára 3 kor. 60 fill. bérmentve szállítva
a pénz előleges beküldése avagy utánvét ellenében küldi
Thierry A. gyógytára Pregreda, Rohits Sauerbrunn mellett.
Füzetek több ezer köszönetnyilvánítással ingyen és bérmentve.
Raktárak a következő gyógytárakban: **G. Földes Kelemen**
és **Hajós Árpádnál** Aradon.

Vendéglő és sörccsarnok megnyitás.

Van szerencsém tisztelettel ér-
tesíteni a nagyérdemű közönséget,
hogy az

özv. **Mirri Józsefné-féle**

vendéglőt

(Lipót-utca 11. szám alatt)

átvettem.

Jó magyar konyha és tisztán
kezelt italok.

Havi étkezésre abon-
nenseket elfogadok.

Kiváló tisztelettel 2396

Schell Péter,

vendéglős.

24624—1906. sz

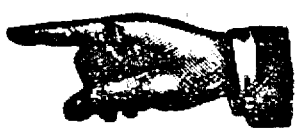
Hirdetmény.

Az 1906. évi szeptember hónap-
ban engedélyezett italmérések vár-
ható forgalmáról az aradi m. kir.
pénzügyőri biztosság által küldött
összeírásí jegyzék 5 darab ívét
az állami jövedékről szóló 1899.
évi XXV. t.-cz. 17. §-a és az erre
vonatkozó utasítás 17. §-a értelmé-
ben 1906. évi november hó 7-ik
napjától számítandó 8 napra a vá-
rosi fogyasztási adófelügyelőségél
közszemlére azzal tesszük ki, hogy
azokat az érdekelték, névszerint:
Schinek Józsa, Láng Ferencz és
Láng Imre, Domonkos Mihályné,
Ehrenfeld Ignác és Borbély Mihály,
a kik italméresi engedélyt kaptak,
nemcsak megtekinthetik, hanem
az azokban kitüntetett forgalmi
adatokra nézve úgy nevezettek,
mint az aradi kereskedelmi testü-
let és az ipartestület is nyújthat-
nak be a város fogyasztási adófel-
ügyelőségénél észrevételeket.

Arad 1906. évi november hó
8 án.

A városi tanács.

Tea-idény!

Az idény beálltával van szerencsénk értesíteni a má-
lyen tisztelt közönséget hogy általánosan ismert **finom**
teáink mellett sikerült ez évben egy oly rendkívüli finom
minőséget beszerezni, mely nem minden évben áll a ke-
reskedelem rendelkezésére

Ezen kitűnő alkalmat felhasználva, egy különleges tea
keveréket

„**Imperial Melange Vojtek és Weisz**“

védő név alatt; — piros zárszalaggal — hoztunk forgalomba.

Midőn felkérjük a mélyen tisztelt közönséget, hogy
ezen cégünk tulajdonát képező különlegességet megismerni
méltóztassék. tudatjuk még, hogy azt 3 csomagolásban

- 1 kis csomag —.50 fill.
- 1 közép „ 1.— kor.
- 1 nagy „ 2.— „

árusítjuk.

Nagy raktár egyéb teákban

kiléként 10—30 koronáig.

RUMOK

különböző minőségben, eredeti üvegekben legjutányosabban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Asztmában,

gégehurutban, tüdővérzésben,
tüdőbajban, gyomorhajban

szenvedők kerítsenek annyi időt maguknak s olvassák el alantí ítéleteket gyógykezelésünkről. Ez csak elenyésző csekély száma a folyton érkezőknek. Minden megjegyzés nélkül közöljük. Hisz a szenvedő közönség van hivatva arra, hogy kritikát gyakoroljon felettük. Eltekintve csekély stílbéli módosításoktól, szöszertint közöljük. **Az eredeti levelek megtekinthetők** s igen óhajtanók, hogy ezt minél többen meg is tegyék; hatóságok már meg győződtek valódiságukról. Az igazságtól való eltérés, tekintet nélkül arra, vajjon ez a bevezetést, avagy a kezelés és gyógyulás módjának leírásában fordul elő, súlyos büntetést vonna maga után. Hogy mindenkirék módjában legyen, a baj tulkapásait megelőzve, még annak kezdő stádiumában **tüneteket**: **Köhögés, mely gyakran hányásra ingerel. — Száraz köpet. — Száraz a mellben és hátban. —** segítséget keresni, felemlítjük a leggyakoribb **Nyomás érzete a vállban. — Éjjeli izzadás. — Rendszeresen hideg kéz és láb. — Légségi nehézség. — A légsüt későbbben sípoló és krákogó zaj kíséri. — Vérköpés. — Gyakran erős, rendetlen szíverés. Összekötve nagy lélelemérzéssel. — Kevés alvás. — Rossz emésztés stb.** A gyógykezeléshez a baj pontos leírása s foglalkozásának megjelölése szükséges. Czimünk:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstrasse 200d.

Asztma, szívhaj, tüdőhaj:

Fogadják hálás köszönetemet, hogy ismétlően visszatért bajomból kigyógyítottak. Nagyon sokat szenvedtem nehéz légsüt rohamok miatt. Különösen éjjel ne tudtam aludni, a mi felelősségteljes szolgálatomat igen megnehezítette. Becses kurájuk folytán azonban egészségemnek testben megerősödve érzem magam. Hálás köszönettel

Heckel Antal, m. á. v. alkalmazott, Érsekújvár.

Hála Istennek, jobban érzem magamat, a mi a rendesebb lélegzést illeti. Az inhalációt és többi utasításait nagyon jónak találtam, s igen kellemesen érzem magamat utánuk. Általában az ugynevezett asztma rohamok kezelésnek igénybe vétele óta egyszer sem mutatkoztak. Mag ellenben azelőtt naponta 6-7-szer is volt. Kiváló tisztelettel

Patal Mór, Budapest.

Tisztelettel értesítem, hogy egészen jól érzem magam, nem láj semmi. es-em, iszom, jól alszom s könnyen lélegzem. Midezt b. utasításait folytán értem el. Ezer köszönettel mondom az elért sikerért, mert asztmám és szívhajom nagyon megkínóztak. Azon vagyok, hogy Önök iránti kötelezettségemnek eleget tegyek. Mely tisztelettel

Nyirfalvy Pireoska, Budapest VIII.

Orr-, torok- és gégehurut, vérszegénység:

Bocsánatot kérek, hogy megkértem levelemmel. Az eddigi gyógykezelésükért fogadják kérem ezer köszönetemet, mert csak röviddel azelőtt kezdtem meg és máris egész más ember vagyok. A köhögésem megszűnt, fekete alszom, holott azelőtt csak üve tudtam. Fogadják hálás köszönetemet, mely tisztelettel

Domokos Sándor földmivelő, Nagymajláth, Ambrózfalva, Csanádvim.

Van szerencsem tisztelettel értesíteni, hogy nóm, ki orr, torok és gége hurutban szenvedett, nagyon jól érzi magát. Fájdalmait, különösen heves köhögése teljesen megszűnt. A váladék nagyon csekély, a beteg, a rossz időjárás dacára is vig kedélyű, éjjel jól alszik. Az étvágy és trülek rendes. Kiváló tisztelettel

Takács János útibiztos, Liptó-Topla, Liptó-vme.

Tisztelettel értesítem Önöket, hogy állapotom (idült gégető és légsüt hurut) kitűnő, nincsenek meg többé a kellemetlen jelenségek: a váladék könnyen oldódik, az orron való lélegzés egész rendes. Fogadják sme eredményert teljes köszönetemet.

Fekete Zsigmond, miniszteri osztályt, Budapest, VI.

Becses levelek megkaptam s örömmre szolgál, hogy bár az őszeg nagyobb részét befizettem, mégis érdeklőne: utanam, mit még egy kezelő orvosomtól sem értem e., s ebből kiviláglik, hogy nem a pénzt de főképp a siker érdekli Önöket. Abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy egészségemről jó hírt adhatok. Étvágyam jobb, székítem rendes,

s míg azelőtt egész éjjel hánykolódtam, most jól alszom. Javulásomat leginkább az inhalációnak köszönhetem, bár a lemosást sem hagytam soha el, oly kis jó ke vet kapok tőle, hogy azelőtt sohasem tudtam elerni. Örökké hálás tisztelettelük

Lakatos István, órá, Vágújhely.

Tüdőhaj, tüdővérzés, gyomorhaj.

Amít oly rég óhajtottam, bekövetkezett. Ezer hálaival tartozom Önöknek, hogy réai bajomtól megszabadítottak. Bár többször megingott bizalmam, hogy eredményhez jus-ak, az Önök biztató és reményt kel- tő utasításai meghozták az általam annyira kívánt sikert. Egészségem teljesen helyreállott, amit csupán Önöknek köszönhetek. Most ugy ér- zem magamat, mintha újra születtem volna s csak ma tudom, mi az egészségesnek lenni. Hálás hívük

Vörös Lajos, Vép, Vas-vme.

A legnagyobb örömmel és hálaival tudósítom Önöket, hogy minden tekintetben egészségesnek érzem magam. A légsüt nehézségek teljesen elmúltak, kezelm s lábaim állandóan melegek, aminek nagyon örülök, mert eddig még a legnagyobb hőségben is jéghidegek voltak. Nem hit- tem volna soha, hogy van gyógymód idült tüdőhurutom s légsüt ógá- natom leküzdésére, de most már elhiszem me t saját magam tapasztal- tam az Önök kezelésének eredményes voltát. Hazafias hűvözlettel

Szkalicsza József, Kis-Mácsód, Széplak-u. 30. (Posta Pozsony Díószeg.)

Mi levelemmel örömmel értesítem Önöket, hogy fiam, Lang Miklós bajától még pedig tüdőfájdalmaitól, heves köhögésétől, véres köpésétől teljesen megszabadult az Önök eredményes gyógykezelésük segítségével. Fogadják érte legbensőbb köszönetemet. Teljes tisztelettel és mély hálaival fátadozásukért

Lang Gáspár, Barackháza, Temes vme.

Az előjelek már mutatják, hogy b. kurájuk nyavalyámat (tüdőhaj és vérzés) ha telán teljesen nem is, de legnagyobb részben meggyó- gyulták. Ma pedig jelenthetem önöknek, hogy köhögésem megszűnt, köpet is, alighogy van. Igaz szívöl jövő köszönettel tartozom Önöknek, annál inkább, minthogy nagycsaládu emberrel oly jót tettek. Jövő hé- ten már is bemegyek dolgozni. Tiszteid hívük

Érsek Imre, Szentcs.

Bocsánatot kérek, hogy oly régen nem írtam. Én most nagyon jól érzem magam. Jelen soraimmal a gyógyulásomról értesíthetem Önöket, hála utasításainak, bajaim, még pedig: köhögésem, éjjeli izzadásom, lélegzési nehézségem, szíverésem félelemérzéssel, hideg kezelm s lá- baim, rossz alvás s emésztési nehézségeim teljesen elmúltak. Az arc- nak, valamint a kezek színe teljesen egészséges lett. Nem kell többé

hideg lábakon szenvednem, az alvásom pedig igen jó. Azon tudatban, hogy egészségem helyreállítását egyedül Önöknek köszönhetem, há- vózom Önöket, hálás tisztelettel

Medvigy József, nyomdász, Ungvár, Pincesor-u. 8.

Érek hosszú során át gyomor és bélhajban szenvedtem. Újság révén tudomásra szereztem a Spiro spero gyógyintézetéről, melynek azonnal tudomására hoztam bajaim tüneteit. Már néhány hét alatt állapotom na- gyot javult, s hat havi kezelés után teljesen meggyógyultam. Teljes tisztelettel

Kropcsinteki László, városi útkár, Mikolajow b. Dineszter (Galicia.)

Gyomor és bélhaj, mellhaj:

Tisztelettel értesítem, hogy gyomor és mellhajom teljesen megszűnt, naportól **rendes a széklet** -em, bármint ételt ehetek s jól alszom. Há- lásán köszönöm, hogy segítettek rajtam, s minden szenvedő figyelmébe ajánlom kezelésüket.

Tasli Ferencs, Klein Schwebat b/Wien.

Igen szépen bocsánatot kérek, hogy ily későn válaszolok. Hála Istennek egészen jól vagyok. Étvágyam sokkal jobb, székem is gyakrab- ban van. Havi bajom, mely oly rég szűntelt, szintén megűt. Azért most hálás köszönetet mondok, hogy ennyire jobban vagyok, mert bi- zony már nagyon gyenge voltam; nem bíztam, hogy így felépülök. Hálás hívük

V. L. né, Ó.

Örömmel jelenthetem, hogy gyógykezelésük teljes megelégedése- met eredményelt ki. A testi eróm gyarapodott, a váladék rendes: a lábá- imban nincs merevség, kéz és láb rendes hőfokuk, gyomromban fájd- almat nem érzek, asztmaroham nem fordul elő. Köhögés, éjjeli izzadá- som nincs, a vizelet rendes. Tisztelettelük

Medves Péter, Cs. Domokos.

A gyógykezelés látása kellemes, a légsüt jó, az étvágy tökéletes az alvás nyugodt. A puffa és telmesen fogott. A mellkas és vállhajás már szinte sokkal alább hagyott, annyira, hogy most már előbbi kin- jaimhoz képest, könnyen viselhető. A legjobb uton vagyok. Mely tisz- telőjük

Chikán Pál, nyug. jegyző, Nagykátán, Pest vme.

Legnagyobb örömmel értesíthetem Önöket, hogy mellhajom teljesen helyreállt. Nem érzek semmiféle fájdalmat, jóllehet legtöbb időmet a mezai munka veszi igény be s ez nem volt semmiféle rossz befolyással egészségre. Teljes tisztelettel

Erasmus Borhála, Grabác 49. Torontái vme.

K ü l ö n m a g y a r l e v e l e z é s .

BORHEGYI BORVIZ Forráskezelőség: Barót. Vasutállomás: Ágostonfalva.
Kapható mindenütt.

Sziklából fakadó természetes ásványviz

Üdit és gyógyit.

2717

Stern Sándornál Aradon.

KLOHS ADOLF

üveg, porcellán, lámpaáru és
.képkeretezési nagyvállalat.

ARADON, Szabadság-tér 21. szám.

Ajánlja

ujonnan felszerelt raktárát

a legelső hazai gyárakból beszerzett árukból.

Izzótettek a legjobb minőségben, olcsó árban. Házi szükségleti kellékek, mint konyhaberende- zések a legfinomabbtól a legegyszerűbb kivitelig. **Alkalmi ajándéktárgyak** modern kivitelben. Képkeret minták nagy választékban. Keretezések a legrövidebb idő alatt történ- nek. Vendéglői és kávéházi üveg, porcellán és alpacca berendezések.

2626

Pontos kiszolgálás.

Vidékre a leg gondosabb csomagolásban napontai szétküldés. Üzletemben csakis jó árut tartok. Főelvem jót olcsón.

APRÓ HIRDETESEK.

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. Telefon szám: 151.

As apró hirdetések előre szeretendők!

Ennek rovására minden más egyenlő beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 5 fillér. — Hirdetést levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kapások lapuk előírt helyein.

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kecsit, lovat,

Aki

mindezeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi;

Aki

valamilyen állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

Utczai lakás:

3 szoba, zárt folyosó, villany és gáz világítás, fürdőszoba és szép mellékhelyiségekkel elköltözés miatt azonnal kiadó. Erzsébet kir. körút 12. I. e. 6. 2818

Két fiatal urileány

huszárokéntesekkel óhajt megismerkedni. Leveleket „Két leány” címen a kiadóhivatal továbbítja. 2817

4000 hold prima

szántóföld parcelláztatik Torontálban. Venni szándékozók jelentkezzenek Asbóch Gyulánál, Arad, Aulich Lajos utca 6. 2817

Ügynökök

egy helyben, mint vidéken, akik a magánfelekkel való érintkezésben jártasok, napi 6—10 koronát kereshetnek egy könnyen eladható háztartási tömegcikk terjesztése által. Cím: Avarfy J. Arad, Teleky u/c 28

Gencsy Amália

női divattermék Zrínyi-utca 3. sz. alá helyezte át. 2810

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára, Aradon. 2685

Egy nagyon jól jövedelmező

üzlethez 5000 korona tőkével társ kerestetik, melytől se szakismeret, se közreműködés nem okvetlen kívántatik. Ajánlatok B. A. 8. jelige alatt a lap kiadóhivatalába küldendők 2809

Egy óvadékképes

fűszerkereskedő bármilyen állást elfogad. Cím a kiadóban. 2805

Eladó

1 csinos Cassa 60 frt, 1 Decimal mérleg 8 frt, 8 balanc mérleg 4 5 frt, 1 új Singer varrógép 25 frt. Orczy u. cza 19. szám. 2814

Képes levelező lapokon

felvételek az aradi színiészek és színésznőkről (Nyáray, Faludy Rontal) darabonként 20 fillérért kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János-utca. 2835

2 szoba butor

és konyha berendezés, teljesen új, eluzázás miatt olcsón eladó, Radnai ut 28 2701

HÁLA

Készítet engem, hogy minden tüdő- és torokbetegben szenvedővel szívesen és díjtalanul közöljem, mily módon szabadult most már tanító fiam egy egyszerű, olcsó és hatásos termék által hosszadalmas szenvedésétől.

K. Baumgartl, Gastwirt in Wendek bei Karlsbad.

3782

Új ház eladó!

Arad, Szekeres-utca 4/a számú magánház eladó, mely áll 3 szoba, konyha, élektár, modern fürdőszobából, csukott folyosó, mosókonyha, kézi és fűpince vízvezetékkel berendezve, csinos kis kertcskével szabad kézből, könnyű feltételek mellett eladó. Tudakozódhatni Nagykörút áll. tanítóképző-intézet, Hsjudu Bóla háztulajdonos urnál. 2382

Egy ügyes

fiatal román segéd és két jó házból való fiu tanulóknak felvétetik. Pick Ernő női divat üzletében Aradon. 2820

Megvételre

keresek egy rövid, használt, de jó karban levő zongorát Ugyanott egy négyágú diszes, közepesen le-huzható villany csillár eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2821

Aki fázik,

fűtsön

porosz téglaszénnel

egyedül kapható

Berta Testvérek

vaskereskedésében

Arad, Andrássy-tér 3. Telefon 386.

Ugyanott egyedül raktár a VENUS ezüst kályhafénynek. 2812

Nagy raktár korcsolyákban.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Mikor csalódik a hölgyközönség legjobban?

Akkor, ha házaló nők által rendelni fűzőt. Mert legtöbb esetben nem jó. Tessék hozzám fáradni, nálam a legdívatosabb és legkényelmesebb fűzők készülnek.

Kész fűzőket, egyenes tartókat, mell tartókat rendkívül olcsó árban árulok. Kérem a hölgyközönség teljes bizalmát. 1656

Tisztelettel

PILCZ IRMA

fűző készítő

Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.

A ki jó

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 80 fillérért egy üveg rumot.

Rumkivonatot.

Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár: **Földes Kelemen** gyógyszerésznél.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13 sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle paszományos és gombkötő árukban u. m. zsinor, gomb, rojtok, bojtok, selyem ponponok és zsaniliákban. Eivállal 667

minden e szakba vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Az ipartestület házában,

jelenleg az

iparosok hitelszövetkezete

által birt

2815

1 előszoba, 1 terem és 1 szobából álló

lakás kiadó.

Értekezhetni ugyanott mindennap d. u. 4—6 óráig.

SZÁLLASY ALADÁR

harisnya-kötője

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű harisnyák kötését és fejelését, valamint 501

kestyűk, kamáslik, alsószoknyák, alsóingek és minden e szakmába vágó javításokat.

Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—70 fillérig, gyerek harisnya 40—50 fillérig, női harisnya új 80 fillértől egész 1 kor. 40 fillérig, férfi harisnya 60 fillértől 1 kor. 20 fillérig.

Magamat a t. közönség szíves figyelmébe ajánlva és becses partifogását kérve, maradtam

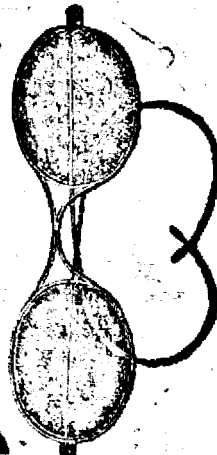
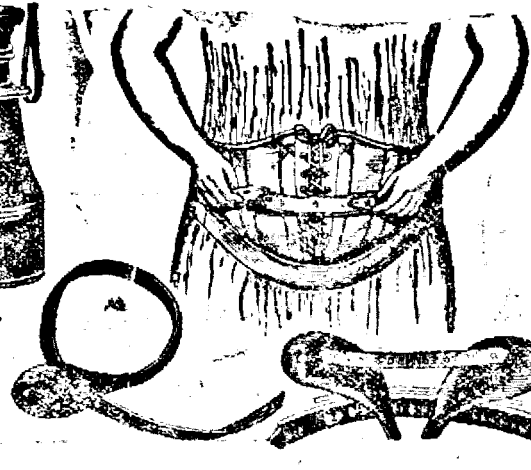
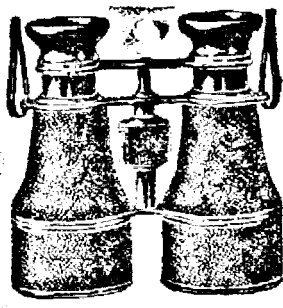
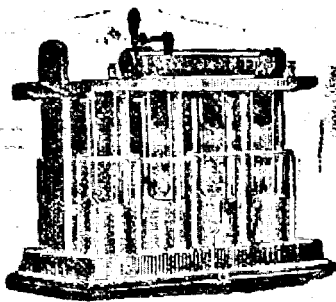
kiv. tisztelettel SZÁLLASY ALADÁR

Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ! UJ! UJ! UJ!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensoriumok, valamint látyszerészeti czikkok, ugymint: színházi és tábori látesővek, mindennemű szemüvegek

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája Deutsch Mihály.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim tudomására hozni, hogy a legjobb híraévnék örvendő

vendéglő és sörházat

„Uj Zenélő Órához“

Temesvárott, a városház utcában és azt személyesen vezetem tovább.

parkolni fogók kitérdő konyha és pince által, valamint pontos kiszolgálás által, a n. é. közönség szíves jóindulatát megnyerni és vendéglőm jó hírnevét megerősíteni.

Számos látogatást kér tisztelettel

Müller Károly

az „Uj Zenélő Órához.“
Temesváron.

1871

Nagy választék a legmodernebb képkeretekben.

Legjobb villany Edison és Gaur-féle izzó lámpák
átlátszó 60 fill., homályos 70 fill.

Legolcsóbb bevásárlási forrás mindennemű üveg, porcellán és lámpaárukban.

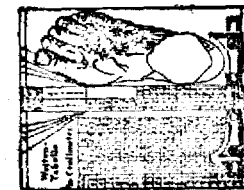
Pontos és szolid kiszolgálás!

Becszes pártfogásukért esedezem tisztelettel

RAUCH RAIMUND

üveg- és porcellán kereskedése ARAD, József főherceg-ut 9.
(Japan kávéház mellett.) 2616

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János

elsőrendű cipőraktár 408

Arad-Temesvár.

A közönség meglepetése!

Az idén

KARÁCSONYRA

olyan meglepetés vár a n. é. közönségre, a milyen

Aradon eddig még nem volt!

Már most történnek nagy előkészületek, hogy
.. az idén a legszebb és a leghatalmasabb ..

KARÁCSONYI KIÁLLITÁS legyen

FISCHER SIMON

nagy áruházában, Szabadság-tér 12. sz.

2662